

ՐԱՏՆԻԻՄԱ

ՏԻՆԻ, ԱԽԼԱԳԻ, ՖԵՆՆԻ ՎԷ ՄԻՑԱՄԻ

ՀԱՖԹԱԼԸԳ ԴԱԶԵԹԱ

ՃԻԼՏ 1

ԻՍԹԱՆՊՈԼ, ՀՈԿՏԵՄԲԵՐ 21, 1911.

Ն⁰ 43

ՊԵՆՏԻ ՄԱԽՍՈՒՍԼԱՐ

ԲԱՊՊԸՄԸԶԸՆ ԹԵՔՐԱՐ ԶՈՒՀՈՒՐՈՒ

1.

Վեր. Եղոյանըն «Էֆէնտիմիդին իքինճի կէլիլի» հազգընտա Բահնիւմատա իւշ պէնտի նէշր օլունտու : Պունլարըն պիրինտէ միւմալիէյն քէնտինին պու շէյէ նէ⁰ եօլտա ինանարղընը, իքինճիսնտէ պու կէլիլին նա⁰սլ պիր կէլիլ օլտուղունը, վէ իւշիւնճիւտէ պու կէլիլին էհէմմիյէթինի վէ անըն մագսէտինի թարիֆ ու իզահ էյլէմիլ տիր :

Էվիլէլա կէրէք Վեր. Եղոյանըն վէ կէրէք մէգքիւր պէնտիւրտէ իզահ էտիլէն թալիմաթը թէէյիտ էտէն տիկէր պիրատէր վէ հէմիլիլէրին էքսէրինին խալիսէթ վէ ճիտտիյէթինէ ինանըր, վէ անը թագտիր վէ թահօին էտէրիլ : Լաքին էլպէթ սալթ ճիտտիյէթիմիլ վէ ինանարղըմըլ շէյին հագիգաթ օլտուղունա էմին օլմաւըլ օ շէյին հագիգաթ օլտուղունը խալաթ էթմէլ : 2օգ քիմսէլէր եանըլ շէյլէրէ տէ ճիտտէն իման էտէրլէր : Պու թալիմին հագիգաթէն Գիթապը մուգատտէստէ թէլգին էտիլմիլ օլուպ օլմատըլընը տիգգաթլէ թէֆթիլ էտէլիմ :

Էվիլէլա պու պէնտիւրտէ վէրիլէն թէսալվուրու իճմալ էտէլիմ : Վեր. Եղոյանըն թարիֆինտէն անլայօրըլ քի քէնտինին Գիթապը մուգատտէստէն էօյրէնտիլի իւղրէ, Գրիտուս (1) եագընտա, (2) ճէսէտ իլէ վէ (3) կէօրիւնիւր պիր սուրէթտէ սէմատան նիւղուլ էտիպ, (4) Երուսաղէմտէ (5) 1,000 սէնէ սալթանաթ էտէճէք. վէ (6) պու սալթանաթընտա էվիլէլէ էօլմիւշ օլան վէ կէլիլի զէմանընտա պէրհայաթ օլան միւմինլէր իշթիրաք էտէճէքլէր, վէ (7) պու 1,000 ելլըգ միւտտէթին խիթամընտա եէվմ իւլ ախըր կէլէճէք տիր : Վէ միւմալիէյնին էֆրեարընճա Գրիտուսըն իքինճի զուհուրընա տաիր հագիգի թալիմ, զիքր օլունան մէգքիւր 7 ունսուրլարըն ճիւմլէսինէ տէ շամիլ տիր, շէյլէ քի պունլարըն պիրինտէն պիրինէ ինանմամագ, մէսէլա եա Գրիտուսըն ճէսէտ իլէ կէօրիւնիւր պիր սուրէթտէ կէլէճէյինի գապուլ էթմէմէք, եախօտ Երուսաղէմէ կէլէճէյինէ իման էթմէմէք, եախօտ 1,000 ելլըգ էյամտան էվիլ կէլէճէյինէ ինանմամագ, պիր ատէմի պու իքինճի կէլիլին պէրէքէթլէրինտէն մահրում էտէր, հաթթա էօյլէ պիր քիմսէ խէլաստան մահրում գալմագ թէհիքէսինտէ պուլունուր :

Վեր. Եղոեանն պու սըրաւա պիղտէն՝ էն
 էվվէլ իբի շէյ, Կանի Բիթապը մուգատո-
 տէսին հարֆէն իշամ էտիլմիշ օլաուղու-
 նա, վէ Թէքեամիւլ գալլընն ֆէննի օլ-
 մասըլընա իման էթմէքլիյի թալէպ. էտի-
 յօր: Լաքին պու իբի գաղիյէլէրին պու
 թալիմ իչիւն շարթը էվվէլ տէյու գա-
 պուլ օլունմասընն լուղումունը էյի կէօրէ-
 մէտիք: Էվվէլա՝ Բիթապը մուգատտէսին
 հարֆիյէն իշամ օլմասը հէր քէսին պիր-
 տէն կէօրիւպ գապուլ էտէճէյի պիր ֆիքը
 տէյիլ տիր: Բիթապը մուգատտէսին
 հա՞նկը հարֆը միւլհէմ տիր, թէրճէմէսի՞
 մի, ապնամէսի՞ մի: Ապնամէսի իսէ եէ-
 տիմիղտէ պուլունանն սալնամէ մէթնէրի-
 նին հա՞նկըսը միւլհէմ տիր, մալիւմ օլ-
 սուպու իւղրէ պու մէթնէր արասընտա
 պազը ֆարգլար վար տըր: Ֆիլան պիր
 մէթնին միւլհէմ օլաուղունա գարար վէ-
 վէրիքէք, մէթնին քէլիմաթ վէ իպարաթը
 նիչէ եէրլէրտէ պիր գաշ մանաւաւ անլա-
 չըլապիլիյօր, պունլարըն հա՞նկըսը հարֆէն
 միւլհէմ տիր: Վէ պունլարը թալին էթ-
 մէքտէ տէ պիր իշամ պուլունամա՞գ մը,
 Խօգսա պու միւլհէմ հարֆին մանասընը
 անլամագտա տտէմլէր հուրը պուլունա-
 մա՞գ մը տըր: Քէզալիք «Հարֆիյէն իշամ
 օլունմը» տէմէքլէ՝ գուլանըլան հէր քէլի-
 մէյի նէ իսթիարի, նէ մէճագի, նէ լու-
 մուլ անլամալըպ, տաիմա հարֆի վէ իլմի
 պէտի լիսանընճա «հագիդի» մանատա՞
 մը ալաճաղըզ, մէսէլա, արսլանըն հա-
 գիգի մանասը ֆիլան ճինսաէն օլան չար-
 փա տըր. իմտի արսլան հէր եէրտէ օ
 հայվանը՝ մը իմա էթմէլի, Խօգսա պա-
 ղէն ճէսարէթ, Խա հիւքիւմէթ, Խա շիւ-
 տէթ իչիւն իսթիարէ էտիլէպիլի՞ր մի:
 Էյէր Բիթապը մուգատտէստէ պազը թա-
 պիրլէր մէճագի Խա իսթիարի գուլանըլմը
 իսէ, պու շէյ իշամ իլէ մի Խօգսա պազը
 իլմի գաիտէլէր իլէ՞ մի թալին օլունուր:
 Իմտի գօլայճա կէօրիւլէպիլի քի պու «Հար-

ֆէն միւլհէմ» թապիրի փէք մուղլագ օ-
 լուպ չօգ միւպահաստէ կէօթիւրիւր: Պի-
 զիմ զաննըմըճա վէ պիր ազտան կէօ-
 թէրէճէյիմիլ իւղրէ, Բիթապըն թէքրար
 զուհուրու թալիմի պու միւճատէլէլէրէ
 կիրմէյէրէք Բիթապը մուգատտէստէն
 կէօթէրիլէպիլէն պիր հագիգաթ տըր:
 Պիղէ վաճիպ օլան շէյ Բիթապը մուգատ-
 տէսի հագիդի պիր մուհարրէրաթ սայըպ,
 պաշգա մուհարրէրաթը օգուրքէն անլէ-
 րին մանասընը անլամաղա չալըշտըղըմը
 կիպի, պունըն սա մանասընը էօյլէճէ
 անլամաղա չալըշմագ տըր: Բիթապը
 մուգատտէս պիլիմ անլամալը իչիւն
 Խաղըլմը տըր, օ պիլմէճէ տէյիլ հագի-
 գի մուհարրէրաթ տըր: Իլմի քիթապէթ
 լիսանընճա «հագիդի» իֆատէլէր Խանի մէ-
 ճաղ օլմայան իֆատէլէր վար, մէճաղար
 վար, նէսըլէր վար, շիրլէր վար, հէփ
 պունլար իլմի սարֆ վէ իլմի պէտի գաի-
 տէսինճէ Խաղըլմը տըր:

«Պու քիթապը Ալլահըն լուհու Խաղ-
 արմը տըր. պինսէն ալէյհ անըն ֆիքրինի
 անլամագ իչիւն առէմ Ալլահըն Բուհունըն
 տէլալէթինէ միւլհէթաճ տըր,» տէյու սէրա
 էտիլէն իթիրաղըն պու տէտիյիմիղէ պիր
 մուխալիֆէթի Խօգ տըր: Զիրա օ էսաս
 հէր ճինս թահրիրաթ իչիւն լաղըմ օլան
 պիր շարթ տըր: Առէմ օգուտուղու քի-
 թապըն մաստէսի իլէ գալպէն իլթիրաքտա
 օլուրտա անը տահա էյի անլայապիլի:
 Մէսէլա, ֆէննի պիր քիթապ օգույան
 ֆէննի լուհա մալիք օլմալը, վաթանընըն
 թարիխինի օգույան վաթանփէրվէր պիր
 լուհ իլէ օգումալը, քէզալիք Բիթապը
 մուգատտէսի օգույան անը Խաղանըն Բու-
 հու իլէ իլթիրաքտա օլմալը տըր:

Վեր. Եղոյեանըն պու սըրաւա քիֆեա-
 միւլ գալլի ալէյհինստէ պիր հիւքմ վէր-
 մէսինէ տէ լիւզում կէօրմէտիք: Թէքեա-
 միւլ գալլի սօղրու Խա Խանըլ, պունուն
 Բիթապը մուգատտէստէքի պիր ֆըգրայը

անկայրպ անկայամամրզա պիր ալագասը
եօգ տըր: Էյեր թեքեամիւլ գավլինի ա-
լիվէր իսպաթ էտէրսէ օ ալիմէրին պիլե-
ճէյի իշ տիր. իսպաթ էթսէլէր էտէմէզ-
սէլէր, պունըն էլիմիզսէրի մէվզուա եանի
Քիթապը մուգատտէսին մանասընը տօղ-
րու անկամամրզա պիր շումուլը եօգ տըր:
Հաթթա պիզ պունըն աքսինի պիլէ խո-
տիա էտէճէյիզ, պիզիմ զաննըմրզա
Քրիստոսըն թեքրար զուհուրունա թեքեա-
միւլ գավլինտան փէք գուվլէթլի սէլիլ-
լէր ախզ օլունապիլիր, լաքին օ պահա ը
տիկէր տիր: Մէսէլէ շու էլիմիզտէ պու-
լունան Քիթապը մուգատտէսին մանասընը
անկայրպ անկամամրզա տըր: Պինսէն
այէյհ տօղրուտան մէվզուը պահաա կէչէ-
լիմ. վէ սիւալ էտէլիմ քի Քրիստոս թէֆ-
րարէն գուհուր էսէնէֆ մի սիր:

Պիզ պու սիւալա Վեր. Եղոյան գա-
տար գաթի պիր սուրէթտէ տէրիզ քի
«Էվլէթ, պիլա չիւպհէ Բապարմըզ Յիսուս
Քրիստոս թեքրարէն զուհուր էտէճէք տիր:»
Միւմաիլէյհին իսթիշատ էթտիյի այէթ-
լէր վէ ֆըզրալար պու խուսուստա ֆիք-
րիմիզտէ ապա չիւպհէ պրագմաղլար: Վա-
գաա պիզ ինանըրըզ քի Էֆէնտիմիզին
թեքրար կէլմէք պապընտա սէօյլէտիյի
պազը քէլամլար Պենսէկոսսէտէ Բուհ իւլ
գուտսըն կէլմէսինի, եա քէնտինին միւմին-
լէրին գալպինէ կէլմէսինի, եախօտ հէքէլին
խարապը կիպի պազը մուհիմմ թարիխի
վազըլալարտա իչլէմէսինի իմա էտէր: Պիր
իքի միսալ իլէ պունը կէօթէրէպիլիրիզ:
Մէս. Յովհ. 14, 18ին սիյագ ու սէպազը-
նը (քէնտինտէն էվլէլքի վէ սօնրաքի տ-
յէթլէրի) օգուրտագ կէօրէճէյիզ քի, օ
Բուհըն վէրիլմէսինէ պազըյօր: Յով. 14,
23 վէ Վահի. 3, 24՝ Քրիստոսըն առէմին
գալպինէ կէլմէսինի իմա էտէր: Մատ.
16. 27, 28 պիլա չիւպհէ Բէսուլլարըն
էյամընտա վուգու պուլմուշ օլուն պիր վա-
գըյը իմա էտիյօր. զիրա օրատա հազըր

օլանլարըն ճիւմլէսի պունտան էվլէլ էօ-
լիւմ թաթմըշ տըրլար:

Պու պէօյլէ իսէ տէ, կէրէք Էֆէնտի-
միզին կէրէք Բէսուլլարըն իմա վէ թէէիյտ
էթտիքլէրի ապ կէլիշպու զիքր օլանլարտան
Փարզըլ օլարագ, զէմանըն միւսթագպէլ
պիր նօզթասընտա վուգու պուլաճագ պէօ-
յիւք պիր վագըլար իմա էտիյօր: Քրիս-
տոս Պենսէկոսսէտէն, միւմինլէրէ վէ կիւ-
նահքեարլարա կէլմէսինտէն, վէ տիւնեա
թարիլինտէ Մէլէքիլթիւն նէմասընտա կէլ-
մէսինտէն Փարզըլ օլարագ ճէլիլ պիր սու-
րէթտէ կէլէճէք տիր: Քրիստոսըն թէնտէ
կէլիշինի պիրինճի սայարագ՝ պունա խու-
սուսի մանատա «Իքինճի կէլիշ» տէյօրըզ:

Ահա ը աթիզին իսպարաթը չօգճա
պիրինճի կէլիշի թարիֆ էտիյօր: (Վեր.
Եղոնանըն պազը այէթլէրի իքինճի զուհու-
րա նասըլ թաթպըզ էթտիյինի անկայա-
մատըզ, Մէս. Թէսն. 30, 3—8: Եզէկ.
1նճի պապտէրի Բէսմ, քէզալիք Զաք. 14
Մաղ. 4. վէ սաիրէ) լաքին Ահա ը ճէտիտ-
տէ պու իքինճի զուհուր միւթէնէվլի սը-
րալարտա վէ միւթէտտիա թարիզլէրտէ
թարիֆ էտիլմիշ տիր: Վէ շունը տէրխա-
թըր էտէլիմ քի հէր տէֆասընտա անըն
զիքրինէ պիր խուսուսի միւնասիպէթ պու-
լունտուղունտան օ միւնասիպէթ վէրէն
վագըլայա մուվաֆըզ պիր սուրէթտէ թա-
րիֆ էտիլմիշ տիր: Պու սէպէպտէն պու
պիր գաշ եիւզ նօզթաի նազարլարտան
ալընմըշ օլուն պէօյլէսի պէօյիւք պիր վա-
գըա հագըրնտա միւպահասէ կէօթիւր-
մէյէճէք տէրէճէտէ միւթթէհիտ վէ միւ-
քէմմէլ պիր Բէսմ չըզմագ խոտիասընտա
պուլունմամըզ ապէս տիր:

Պու տէտիյիմիզի իզահ էթմէք իչիւն
Վեր. Եղոյանըն սէրտ էթտիյի պիր գաշ
նօզթայըլ էլէ ալալըմ:

«Քրիստոս ճէսէտ իլէ կէլէճէք:» Էվլէթ,
լաքին անըն ճէսէտի հագըրնտա «Բուհանի
ճէսէտ» տէնիլմիշ տիր: (1 Կորն. 15, 44)
վէ միւմինլէր Քրիստոսըն ճէսէտիյլէ գը-
յամ էտէճէքլէր: (Փիլ. 3, 21:) վէ «Թէն
վէ գան մէլէքիլթ Ուլլահա վարիս օլա-
մազ: (1 Կորն. 15 50:)

«Քրիստոս եազընտա կէլէճէք» տէնի-

լիցյոր, վէ անլաշրլարդընա կէօրէ՝ պու եա-
գըն պիր գաչ սէնէլիք միւտտէթ իմա է-
տէր : Լաքին ըէսուլլար տա եագընտա
կէլէճէք տէյու ինանտըլար, վէ իշթէ 2,000
սէնէ կիպի պիր միւտտէթ կէչաի : Շու
հալտա էկէր «Եագըն» տէմէքլէ ինտ Աշ-
լահ պիր կիւն պին երլ, պին երլ պիր
կիւն իտիյի տէրիսաթըր էտիլէրէք, օ պու
կիւն տախի կէլէպիլիւր տէյու տիւչիւնտէք,
պունա ճիւմլէմիզ «Ամին» տէր իզ, լաքին
ինսանի մանատա «Եագըն» տէմէլի իսէք,
պու Քիթապը մուգատտէսէ մուվաֆըզ
տէյիլ տիր :

«Քրիստոս Երուսաղէմէ կէլէրէք օրատա
ճիւմանի սալթանաթ էտէճէք տիր,» տէ-
նիլիցյոր : «Պէնիմ մէլէքիւթիւմ պու
տիւնեատան տէյիլ տիր,» տէյէն հագ-
գընտա պունը նա՞սըլ իտտիա էտէպիլի-
րիզ : Վէ էկէր Ահուր աթիգ փէյղամպէր-
լիքէրինի էլէ ալըր իսէք, օրատա վէրի-
լէն թարիֆլէրին օ վագթըն ահվալը իլէ
ալագատար օլտուղունը նի՞չիւն ունուտու-
յօրըզ :

Քէզալիք «1,000 երլըզ միւտտէթ»
մէսէլէսինի էլէ ալալըմ : Վեր. Եղոնան՝ Քրիս-
տոսըն զուհուրընըն 1,000 երլըզ էյամ-
տան սօնրա վուգու պուլաճաղընա ինա-
նանլարը օլ զուհուրա հագիգաթէն միւն-
թաղըր օլանլար սըրասընա գօյմայօր : Լա-
քին պու 1,000 երլըզ միւտտէթ թա-
սավուրընը նէ՞րտէն ալըյօրըզ : Պու՝ եա-
լընըզ Վահի քիթապընըն 20նճի պապընտա
զիքըր օլունմըլ տըր : Օրատա թէրսիմ է-
տիլէն մէնպարէլէր արասընտա շէյթանըն
պին սէնէ պաղլանաճաղը, վէ միւմինլէրին
Քրիստոս իլէ պէրապէր օլ 1,000 սէնէ
ղարֆընտա հիւքիւմէթ սիւրէճէքլէրի զիքըր
օլունմըլ տըր : Վէ մատէմ քի պահսըն իպթի-
տասընտա պիզտէն թալէպ էտիլտիլիլզրէ,
Քիթապը մուգատտէսի հարֆիյէն անլա-
մալըլը, շու հալտա մէգքիւր պապտա
վէրիլէն ճիւմլէ թարիֆլէրի հարֆիյէն ան-

լամալըլըզ : Եանի «Հալիյէնին անախթա-
րը,» «Չինճիլ,» «Թախթար,» «Աթէշ,»
«Քիւքիւրթ,» «Քիթապլար» վէ սաիլէ,
վէ պունլարըն իչինտէ «1,000 սէնէ» թա-
պիրի տախի հարֆիյէն անլալըմալը տըր :
Վէ պունը պէօյլէ անլալըգտան սօնրա
արթըզ պու պապ Քիթապը մուգատտէ-
սին՝ Թէսնիյէտէն Վահիյէտէք՝ տիկէր ճիւմ-
լէ գըլթալարընըն անախթարը սալըմալը
տըր : Լաքին էկէր պու պապտաքի թա-
րիֆ Քիթապը մուգատտէսին անախթարը
վէ միւմինլէրի զալըրի միւմինլէրտէն ալը-
րան պիր միյար օլաճագ իսէ, անը էյի անլա-
մալըզ վաճիպ տիր : Վէ պու սըրատա
էն մուհիմմ սիւալ շու տըր, Եանի օ
պապտաքի թարիֆի հարֆիյէն մի ալաճա-
ղըզ, Եօգսա անըն պաչգա կէօնէ պիր մա-
նասըր օլապիլի՞ր մի, անտէ մէճաղ վէ բու-
մուզ վա՞ր մը տըր : Պունը թալին էթմէք
իչիւն տէրիսաթըր էտէլիմ քի պու թա-
րիֆ քէնտի պաչընա սուրան պիր թահ-
րիրաթ օլմալըպ Վահի քիթապընըն պիր
գըսմը տըր, վէ Քիթապը մուգատտէս-
տէքի պապլար թագսիմի՝ միւլհէմ օլմա-
լըպ սօնրատան ատէմլէրին եափալըզ պիր
թէրթիպ տիր : Պինտէն ալէյ՝ պիւթիւն
Վահի քիթապընը պիրտէն էլէ ալըպ տիւ-
չիւնմէլիլիզ : Պու քիթապ հարֆիյէն մի
անլալըլմալը Եօգսա անտէ մէճաղ թէշ-
պիհ, բումուզ վա՞ր մը տըր : Էկէր մէճաղ
վար իսէ, հանկը գըսմլար մէճաղ տըր,
վէ պու 20նճի պապ մէճաղա՞ր իչինտէ
մի, Եօգսա հարֆէն անլալըլաճագ գըսմլա՞ր
իչինտէ մի տիր, վէ օ մէճաղարըն ա-
նախթարը նէ՞ տիր :

Յ. Գ. Գ.

Պիրատէրիմին քէտէր չէքտիլինտէ պէն
սիւքութ սուրուր իսէմ, պէն քէտէր չէք-
տիլիմտէ պաչգալարտան իշթիլաք պուլ-
մաղը նա՞սըլ իւմիտ էտէպիլիլիմ :

ԷՐՔԵՔԼԵՐ ՎԷ ՏԻՆ

Պու կիւն Ամերիգատա պէօյիւք պիր հարաքէթ պաշլամը տըր: Էհալինին ախ-լագի հայաթընը տիգդաթլէ թէֆթիշ է-տէնլէր՝ կերէք թիճարէթ կերէք ախլէ տաի-րէսինտէ կէօրիւլէն ախլագսըզըղըն պէօ-յիւք մէսուլիյէթինի էրքէքլէր իւզէրինտէ մէվճուտ պուլարագ, տօղրուտան էրքէք-լէր արասընտա իշլէմէյէ գարար վէրմիշ-լէր տիր: Վէ ախլագը թէհզիպ վէ թէրֆի էթմէք իշիւն էն միւհասիր պիր չարէ տին օլտուղունա գանտըզլարընտան տին էսասը իւզէրինէ էրքէքլէրի քէնտի վագիֆէլէրինէ ույանտըրմագ իսթէրլէր: Կէօրիւլմիշ տիր քի էհալի արասընտա ախլագսըզըղը թէշ-վիգ վէ թէրվիճ էտէն նիսա թաիֆէսի տէյիլ, տահա զիյատէ էրքէքլէր տիր, թի-ճարէթտէ հիլէ վէ իսթիգամէթսիզլէք պաշլընա էրքէքլէրէ մախսուս կիւնահ տըր: Վէ քիլիսէլէրին ահվար թէֆթիշ էտիլ-տիքաէ կէօրիւլմիշ տիր քի, քիլիսէ խըս-մէթլէրինէ կէլէնլէր, քիլիսէյէ ազա օլան-լար վէ տինի մէսէլէլէրէ մէրազ կէօսթէ-րէնլէր էրքէքլէրտէն զիյատէ գարըլար տըր: Իմաի էրքէքլէր տին թէէսիրինտէն տէ մահրում պուլունտուգլարը հալտա հէ-յէթի իճթիմաիյէ ախլագի տաիրէտէ կիթ-տիքճէ տահա զիյատէ թէտէննի էթմէքտէ պուլունույօր: Պու ուզուպէթին էօնինիւ ալմագ վէ պու իլլէթէ պիր տէվա պուլ-մագ իշիւն պիր թագըմ քիմնէլէր էփէյի վագթտան պէրու տիւշիւնիւպ տուա էթ-մէքտէ օլմուշլար տըր: Պունլար հէյէթի իճթիմաիյէյի գուրթարմագ իշիւն էրքէք-լէրի գուրթարմագըղըն լազըմ իաիյինի վէ պէօյիւք էրքէքլէրի խէլաս էթմէք ի-շիւն կէնճլէրտէն պաշլամանըն մուգթագի օլտուղունը հիսա էտէրէք, պիւթիւն մէմ-լէքէթին էրքէքլէրինէ վէ կէնճլէրինէ միւհս-պիր պիր թարիգտէ միւրաճաաթ էտիպ, անլէրի քէնտի վագիֆէլէրինէ ույանտըր-մազա գարար վէրմիշ տիրլէր: Շիմտիքի

թէրթիպլէրի շու տըր, 1911—1912տէ քիթապլար, զագէթալար, ըիսալէլէր վէ մաթպուաթըն տաիր վասըթալարը իլլէ պիւ-թիւն մէմլէքէթին նազարը տիգդաթլէնը պու մէսէլէյէ ճէլպ էթմէք, 1911 Սեպտ-տէն 1912 Մայիսէ գատար պիւթիւն մէմ-լէքէթին 90 պէլլի շէհրլէրինտէ 8էր կիւն վէ 1,340 քիւշիւք շէհր վէ գասապալա-րընտա պէհէրի 3—5էր կիւն սիւրմէք իւզ-րէ մէճիսլէր ազա էտէրէք, պունլարտա մուգթէտիր խաթիպլէր վասըթասըլլա էր-քէքլէրէ վէ կէնճլէրէ մախսուս նասիհաթ-լար, թէշվիգամիզ նութգլար իրատ վէ միւհասիր թէրթիպլէր թագաիմ էտիլէճէք տիր: 1912 Ապրիլ 28տէ Պոսթօնտա պիր գօնկրէ ազա էտիլիպ, օրատա պու մագ-սէտ իշիւն 5 սէնէ ալէտտէվամ թագըպ էթմէք իւզրէ պիր վասի փրօղրամ թէր-թիպ վէ իթթիսազ օլունաճագ տըր: Ագա էտիլէճէք մէճիսլէր իշիւն ագտէմճէ մէմ-լէքէթին էն մուգթէտիր ատէմլէրի արա-սընտան խաթիպլէր վէ իշիլէր թէտարիք էտիլմիշ տիր: Պու իշտէ հէմ քիլիսէլէր (ֆըրգա ֆարգընա պագմայարագ) հէմ Կ. Խ. շիրքէթլէրի, հէմ ճիւմլէ ուխուվլէթ-լէր իշթիրաք էտէճէքլէր տիր: Աս իշ պա-շլնտա պուլունանլար՝ իշէ պաշլամանտան էվվէ 10 կիւն իպատէթէ թախիս էյլէ-միշլէր վէ էլան մէմլէքէթին հէր թարա-ֆընտա մէճիսլէր ագտընա պաշլամըլլար տըր: Պու թէշէպպիւստէ քիլիսէլէրին պէօ-յիւք պիր հիսսէսի օլաճագ տըր: Քիլիսէ-լէր սալթ իպատէթխանէտէ իճրա օլունան ալին ու մէրասիմլէ գանաաթ էթմէյիպ, էհալինին հայաթընա խրիսթիյանըղըն է-սասլարընը ամէլի պիր սուրէթտէ թաթ-պըզ էթմէյէ չալըշաճագ տըր: Պու՝ Խրիս-թիյան ալէմինտէ կէօրիւլէկէլմիշ օլան էն մուհիմմ հարաքէթլէրտէն պիրիսի տիր: Վէ կէլէր պիր տէֆա Մ. Ամերիգանըն էր-քէքլէրինի վէ կէնճլէրինի Լիւքսէք տէրէ-ճէտէն վէ տինի էսասլար իւզէրինէ միւհս-

սէն օլան ակադի պիր հայաթա սէվգ վէ ճէլպ էտէպիրլըրէսէ, պու չէյ եալընըզ Ամէրիգա միլլէթինին հայաթընա տէյիլ, պէլքի պիւթիւն տիւնեանըն ակադի հայաթընա թէէսիր էտէպիրլըր:

Պու վագըլայա նազարը տիգգաթ ճէլպ էթմէքտէ ալլ մագսէտիմիլ պիզիւմ ճէմաթլարըմըզըն տիգգաթընը պու խուսուսուտա պիզիւմ էհալիմիզըն ահվալընա ճէլպ ու աավէթ էթմէք տիր: Պիզ նէ հալտայըլ: Պիզիւմ էրքէրլըրին վէ կէնձլըրին ակադի հալը վէ տինէ օլան ալագալարը նէ մէվգիտէ տիր: Պէօյիւք չէհրլըրտէքի էրքէրլըրիմիզըն վէ կէնձլըրիմիզըն թէճրիպէլըրի մալիւմ տիր, վէ օ թէճրիպէլըր կիթտիքճէ աահա զիյասէ չիտաթէթ քէսպ էթմէքտէ տիր: Գաւաղարուաքի էրքէրլըր վէ կէնձլըր օ թէճրիպէլըրտէն մասուն մը աըրլար: Պիլա չիւպհէ անլըրին աէ քէնտիլըրէ կէօրէ այնի թէճրիպէլըրի վար վէ չմէնտիլըր խաթթլարըր իլըրի տօղրու կիթտիքճէ անլըրին տէ թէճրիպէլըրի արթմագտա տըր:

Տինին ակադի օլան ալագալար պիզիւմ արամըլտա նէ մէվգիտէ տիր: Սահիհ տէյիլ մի տիր քի պիզիւմ արամըլտա տախի տին ակադի հայաթտա պիր գուվլէթ օլմագտան փարիլ օլմագտա տըր: Կէնձլըրի ակադի հասանէյէ վէ էրքէրլըրիմիզի իֆֆէթ վէ իսթիգամէթէ սէվգ էտէն գուվլէթլըր արասընտա տին փէք զաիֆ վէ պէլլիսիլ պիր մէվգի թութմագտա տըր: Նիլլըրին հայաթընտա տա տին մանէվի գուվլէթ մագամընտա տօղրու պիր սուրէթտէ գուլլանըլմամագտա տըր: Պու չէյ պիզիւմ տէ ճիտուի միւթէլլամըլըր տէյէր: Իւմիտ էտէրիլ քի, պիզիւմ արուրըլտա տա հէմ ֆէրալըր հէմ քիլիսէլըր հէմ տէ Կ. Խ. չիւրքէթլըրի պու մէսէլլէյի ճիտաէն էլէ ալըպ թէֆթիլ վէ թամիլգ էտէճէրլըր տիր:

Յ. Գ. Գ.

ԱՆՎԱԼԸ ՆԱԶԸՐԷ

Կիլիկիասա ետթիւնէր.— Պէյրութտան Ներսէս Եպիսկոպոս Դանիէլեան Բիւզանդիոնտա նէչըր էթտիլի պիր պէնտաէ Կիլիկիա եթթիմլըրինին ահվալը փէրիչանիսինի թարիֆ էթմէք իւզրէ կէօսթէրիյօք քի էյթամիսանէլըրտէ անճագ 1,426 եթթիմլըր մուհաֆազա էտիլմէքտէ օլուպ էօթէտէ 3,300 իւ միւթէճավիլ չօճուգլար մէյտանտա գալմըլար տըր: Պունլարա վանլըրըն վէ կղերականլարըն տախի մուսվէնէթ էթմէսինի թավսիյէ էտիպ կէօսթէրիյօք քի, էկէր 200 գատար ֆախուսայ վարդապէս վէ Եպիսկոպոսլար հէր պիրի ճէր լիրա վէրտէ, պու եօլսա 200 եթթիմլըրի շու փէրիչան հալտան գուրթարապիրլըր իտի: Պու թավսիյէ փէք մագուլ տըր: Քիւաչքի հէմ վանլըր հէմ բուհանլըր պու պուպտէ պիր մուսվէնէթ էլի ուզաթսալար իտի: Միւմաիլլէյին իֆատէսինէ կէօրէ, Փրօթէսթման վէ Գաթօլիք միւէսսէսէլըրտէ տախի 1,779 եթթիմլըր գայըրլըյօրլար, լաքին գօրգույօր քի 8—10 սէնէ սօնրա պու չօճուգլարտա Հալլըլըն էտէրի գալմայաճագ: Միւմաիլլէյին իտախի էտիյօք քի նէ Հաճընտա, նէ Մարաշտա, նէ Ատանտա վէ նէ տէ Խարնըտաքի եթթիմիսանէլըրտէ «հիլ պիր օղլան եա գըլլ եթթիմէ էրմէնիճէ տէրա վէրիլմէյօք»: Ս. Եպիսկոպոսըն պու իֆատէսիւսաիլ իսէ ֆիլվալըր մուճիպի էսէֆ պիր վագըլա տըր: Վէ մէգըլըր միւէսսէսէլըրին հէյէթ ի իտարէլըրինէ պու չէյի նազարը տիգգաթա ալարագ, մութըլագա քէնտիլ թահթըր իտարէլըրինտէ պուլունան չօճուգլարա էրմէնիճէյի թալիւմ էթմէլըրինի ճիտաէն թավսիյէ էտէրիլ: Պունտան մաստա միւմաիլլէյին մէգըլըր միւէսսէսէլըրտէ պուլունան եթթիմլըրին էրմէնիլլէյին խայր էթմէյէճէյինտէն վէսլէսէ էտիյօք: Վէ պու վէսլէսէսինի մէգըլըր միւէսսէսէլըրտէ

Առաջնորդ վե Բահանայարն չօժողարա տինի թալիմ վերմէրինն միւսաւառէ Ե-տիլմէմէսինտէն իսթիտլալ էտիյոր, հաթ-թա պու միւսաւառէ վերմէմէսի ի-չիւն մեղքիւր միւսսէսէլէրտէ պուլունան էրմէնի եթիմէրին հալընը, «Հայ ցեղին համար տարբեր ցարդ», (Էրմէնի նէսի իչիւն ֆարգլը պիր նէվ գըթալ) 'սայըյոր: Միւսալիլէյին պու նէթիմէսինի փէք զարիպ վէ ապէս կէօրիւրիլ: Էմնէպի միւսսէսէ-լէրին միլլէթիմիզէ իֆա էթաթլէրի չու խըսմէթի պիր Եպիսկոպոսն պու սուրէթ-տէ թէլապըլ էթմէսինի ճաիզ սայմայըզ:

Իթթիհասը խուսումէթ.— Թանին զա-գէթասը «Իթալիա հիւքիւմէթինին թէճա-վուլը շէգավէթքիտարանէսինէ գարչը իլէլ էպէտ տէվամ' էտէճէք պիր էսէր ի ղըյ-պէթ վէ քին», օլմազ իւլլէ «Իթալիա ալէյհինտէ իթթիհասը խուսումէթ» նա-մընտա պիր ճէմիյէթ թէշքիլինի թափսիյէ էտիյոր: Այս օլաճաղարտան տին վէ նա-մուսլարը իւլլէրինէ չու 10 խուսուստա եէմին էթմէլէրի թալէպ էտիլէճէք տիր: 1. Պիր իթալիալը իլէ ալը վէրիլ էթմէ-մէք, 2. իթալիա մամուլաթ վէ մահաուլաթը գուլլանմամազ, 3. իթալիա վափօրլարնա պինմէմէք, 4. իթալիանճա թէքէլիւմ էթ-մէմէք, 5. իթալիան մէքթէպինէ չօժող-կէօնտէրմէմէք, 6. իթալիան փաթասընա մէքթուպ վէրմէմէք, 7. իթալիան խըս-մէթճի գուլլանմամազ, 8. Գափաթի ախ-լագիլէ վէ ինսանիյէ խարիճինտէ հիչ պիր իթալիալըյա մուալէնէթ էթմէմէք, 9. Ախլագըն մէն էթմէսիլի խուսուսաթտա ի-թալիանլարը էլինտէն կէլտիյի գասար իզ-րար էթմէք, 10. Չօժողարընը իթալիա-լըյարա խուսումէթ հիսսիլլէ պէօյիլթմէք: Իւմիտ էտէրիլ գարիլէրիմիզտէն հիչ պիրի տէ պու իթթիհաստ տախիլ օլմազ, վէ պու արզումըլ իթալիալըյարն մէսլէյինի վէ Եաթարըլընը թահսին էթաթիլիզտէն

տէյիլ տիր, զիրա պիզճէ իթալիանն թա-րապլուսը Ղարպա թէարրուզու, Եալընըլ գափանին ի պէյիլէ միլլէլ տէյիլ, անճագ ախլագըն սատէ գափաթինէ պիլէ մուղայիր պիր ֆիլիլ տիր: Լաքին չու նէվ պիր իթ-թիհաստը տա թահսին էթմէյիլ, վէ անա իթիրալըմըլ չու ճիհէթլէրտէն տիր: 1. Տէվլէթլէր արասընտաքի առաւլէթ տէ-պէպլէրի տէնէլէր միւրուրըյա գալգապի-լիր: Շիմտիտէն էհալիմիլի պու սուրէթլէ պաղլամազ, օլուր քի միւսթագալէլտէ վա-թանն մէնֆաաթլընա մուղայիր կէլիր, 2. իթալիա հիւքիւմէթի Թիւրքիայա գարչը հազգսըլ մուամէլէտէ պուլունտուզու ի-չիւն ճիւմլէ իթալիալըյար քէօթիւ սայլը-մաղար: անլէրինն արասընտա էյի առէմ-լէր տէ պուլունապիլիր: Եյիլէրէ գարչը առաւլէթ պէպլէմէք տօղրու տէյիլ տիր: 3. Եվլասլարըմըլա քին վէ ղըյպէթ միրաս պրագմագտան իտէ, նէճիպ վէ ափլքեանի հիսսիյաթ թէվրիւ էթմէք տահա էյի վէ տահա ֆաթիլի տիր: 4. Բապլըմըլ պիլլէ տիւլմէնլէրիմիզի տէվմէյի թէնպիհ էթմիլ վէ Ինճիլ՝ շէրէ մուգապիլ էյիլիք էտէրէք տիւլմէնլէրիմիզին պաչընա օ Խօլտա գօրլար Եալտըրմագլըլը էմր էթմիլ տիր: Վէ պիլլէ էն զիյատէ աղիլանէ մէսլէք տէ պու տըր: «Տիւլմէնլէրիմիզի տէվինիլ, սիլլէ պէտտուա էտէնլէրէ խալլ տուա էյլէլինիլ, սիլլէ պուլլ էտէնլէրէ էյիլիք էտինիլ:» (Յիսուս): Պու մէսլէք հէմ ֆէրտլէր իչիւն, հէմ տէ միլլէթլէր իչիւն էն էյի մէսլէք տիր: Թանինին պու թէքլիֆինի Խալախաթ զա-գէթալը տախի մուախէզէ էտէրէք կէօս-թէրիյոր քի, պու 10 մաստէլէրտէն ան-ճագ իքիսի (5 վէ 6) գապիլի թաթալըլ-օլուպ, տիկէրլէրինի թէմամըյա իճրա էթ-մէք իմքեանըլ օլտուլընտան պէօյլէ պիր մագսէտ իչիւն եէմին էթմէք, նէ ախլագ նէ տին նօգթա ի նազարընտան թէճվիլ էտիլէմէլ:

Կենն Թիւրքիերին փրօղրամը . — Թայւնգտա (Հոկտ. 3) Իթթիհատ վէ Թէ-
րադգը ճէմիյէթինին կէչէն սէնէքի փրօղ-
րամը չու սուրէթլէ Թարիֆ Էտիլմիշ տիր :
Կէօյա քի , Էվրօփա՝ Թիւրքիայա սաիր
մալիւմաթը Խրիսթիյանլար ետտիյէ ալ-
տըղը իչիւն Խրիսթիյան միլլէթլէրին փրօ-
փազանտաւնը Էզմէք , Բուժէլիտէ Իսլամ
մուհաճիրլէրին սայըսընը արթըրմադ , գուվ-
վէթլի պիր օրտու իլէ Պալգան տէվլէթլէ-
րինին արդուլարընը պօշա չըդարմադ վէ
մէմլէքէթտէ միլլիյէթ հէվէսլէրինի մէն
Էթմէք , Փանիսլաւմիզմ Խրիսթիյան տէվ-
լէթլէրին չիւպհէ վէ ատալլէթինի ույան-
սըրտա պիլէ , նէթիճէսի տահա խայրը օ-
լաճաղընտան անը Մըսրտա , Հինատէ , Ի-
րանտա թէչվիդ Էթմէք , վէ Իթթիհատ վէ
Թէրադգը ճէմիյէթինին մէքէզի գօմի-
թէսինտէ Սրապ ապա տախի պուլունտուր-
մայըպ , անճադ Թիւրք պուլունտուրմադ ,
էն մուհիմմ մէմուրիյէթլէրէ Իսլամլարը
թալին Էտիպ Էհէմմիյէթսիզ օլանլարա
Խրիսթիյանլարը գօյմադ , գալիթիլլաւիօն-
լարը լաղվ Էթմէք , լաքին օրաույու պիր մի-
լիօնա եթթիչտիրմէզտէն Տիւվլէլի մուազ-
զամա իլէ օղրաչմամադ , Մաքէտօնիատա
Խրիսթիյանլարըն սիլահլարընը ալմադ ,
Եունան վէ Պուլլար հուտուտունտա Միւս-
լիման մուհաճիրլէր ետրէչտիրմէք վէ Խրիս-
թիյանլարըն Էվլաք սահիպի օլմասընա միւ-
սաատէ Էթմէմէք : Պու հիւքիւմէթ Իսլամ
հիւքիւմէթի օլտուղու իչիւն Իսլամիյէթի
թէչվիդ Էտիպ տիկէր տինլէրին փրօփա-
կանտաւնա միւսաատէ Էթմէմէք : Ծիւմլէ
թէպաայը նիհայէթ Օսմանլըլաչտըրմադ ,
պու՝ հիւսնի ըրղա իլէ օլմազսա ճէպը Իս-
թիմալ Էթմէք : Տիկէր անասըրըն տինլէ-
րինէ միւսաատէ Էտիպ , լիսանլարընա վէ
ատէմի մէքէզիյէթէ գաթիյէն միւսաա-
տէ Էթմէմէք , վէ օրտու հայը միւքէմմէլէ
եթթիլնճէյէտէք մուհարէպէտէն սաղըն-
մադ իմիշ :

Թայւնգըն Պալգան մուխապիրինին վէ
պաչգա Էվրօփա մուխապիրլէրինին Էվրօ-
փայա վէրտիքլէրի պու նէվ շայիաթ ա-
ճէպա Էվրօփանըն պու կիւն մէմլէքէթի-
միզէ տօղրու կէօսթէրտիյի սօղուդ մուա-
մէլէյի թէֆօիր Էթմէզլէ՝ր մի : Պուն-
լարըն վէրտիյի ֆիքրէ կէօրէ Եհնի Թիւր-
քիանըն նասիպինի ետալէրինտէ թուլթան-
լար կէօյա հէմ մէչուլթիյէթի մահվ հէմ
տէ պիւթիւն Էվրօփայա գարչը իլանը
հարպ Էթմէք իչիւն թէտապիրլէր գուրմադ-
տա իմիշէր : Մէմլէքէթիմիզտէ Իսթիպատաւը
տէվիրիպ մէչուլթիյէթի ետրէչտիրէն վէ
անասըր արասընտա գարտաչըդ վաղ Է-
տէն պիր ճէմիյէթտէն պէօլլէ շէյլէր մէ-
մուլ օլունմազ :

Իմտի ճիւմլէմիզ միւթթէֆիգէն վէ Էլ
պիրիլիյի իլէ վաթանըն մուհաֆաղասը իչիւն
իլլէյէրէք պու նէվ շայիալարը պիլֆիլ
թէքզիպ Էթմէյէ շալըչալըմ :

ՄՈՒԽԱՊԵՐԱԹ

ՏՕՐՕՍ ՎԷ ԼԻՊԱՆԱՆ

ՏՕԳ. Ա. Ս. ՆԱԳԳԱՇԵԱՆ, ԱՅՆԹԱՊ

Տօրօս տաղլարընը հէր կէզալիյիմտէ , օլ
Էպէտի գայալարը , սարփ ուչրումլարը ,
Իսքէնտէրի ազիմ վէ Իպրահիմ փաշա
կիպի ֆաթիհլէրին գանլար սաչարադ կէչ-
տիքլէրի Կիւլէք պօղապը տէնիլէն մէչհուր
Կիլիկիա գափուլարընը սէյր Էյլէտիյիմտէ
Պաղտատ շմէնաիֆէրինին պիր կիւն պու-
րատան կէչէճէյինէ ինանմազ իտիմ : Պու
տէֆա կէօղլէրիմ իլէ կէօրտիւմ քի ին-
սան ֆիքրի վէ գուվլէթի եանընտա Ալի ,
Ուրուլ վէ Դայա տաղլարը կիպի Տօրօս
տալիս աճիզ գալըր իմիշ : Խիլգաթը ա-
լէմտէն պէրու ապլա սօգունուլմայարադ
զուրուր իլէ տուրան գարա թաշ վէ մէր-
մէր տաղլար՝ պէօլլէրլէրինտէն տէլինմիշ ,
թէվիլլէրի եարըլմըշ , եանլարը պուրուն-

լարը զըրփըմը, տերին տերէլերին մեֆ-
րէթ աղըղարընա քիլիտէր քօնուլմագտա,
տէմիր վէ թաշ քէօփրիւլէր աթըլմագտա,
աշաղըլարտա տաղլար եափըլըպ, սուլարա
հուտուտ ջէքիլէրէք նէհըլէրին աղըղնա
կէմ վուրուլմագտա իտի: Կէզտիլիմիզ
եհըլէրտէ պինլէրճէ ինսանլար պինլէրճէ
նօգթալարտան հիւճիւմ էտիպ, պարութ,
տինամիթ վէ չէլիքէր իլէ տիւնեայը փարէ
փարչա էյլէմէքտէ վէ աթըլան գայալարըն
սէտալարընտան եեր կէօք ինլէմէքտէ իտի:
Շմէնտիֆէր մէմուրլարընըն մուվագգաթէն
տաքին օլմասը իչիւն եափըլմըլ օլան կիւ-
ղէլ չէքլի, պալըօնլու, փանծօրու էվէր-
տէն վէ խաթթախանէլէրտէն պիրէր քէօյ-
լէր թէշքիլ օլունմուշ, էօյլէ քէօյլէր քի
պիզ տարլարտան պէրու եերլի եուրտըլ
տաքին օրտուղումուզ վէ օլաճաղըմըլ քէօյ-
լէրտէ պիլէ պէօյլէ էվէր եափամամըլ ի-
տիք: 7—8 այ զարֆընտա պու նէ իճ-
րաթ, պու նէ զայրէթ: Տիւշիւնտիւմ քի
Այմանլար սէ աճէլէճի աստիլէր տիլէր:
Պիզ՝ Աֆըրն տէնիլէն ուֆագ պիր չայըն
իւզէրինտէ ըուպ ասրտան պէրու պիր
քէօփրիւ տուրտուրմագ իչիւն իշ վէ զայ-
րէթտէն տուր օլմատըղըմըլ կիպի, Աֆըրն
տախի կետհտա պիր սնը երզարագ պիլի
իշտէն մահրում պրագմուր, պուն-
լար՝ գօրգարմ թէգիլէ էհալիլի իշ-
սիզ պրագաճագլար: Շու գարա թաշ
եա մէրմէր թունէլէրտէն պիր տանէսինի
պիզէ վէրսէլէր օնու զայրէթիմիզ սայէ-
սինտէ պէօյլէ 7—8 տէյիլ, 3—4 զար-
ֆընտա եափարըլ, շու ֆարզ իլէ քի
օնլար հաֆթա վէ այ գուլլանըյօրլար
պիզ ասը գուլլանըրըլ:

Նիյաէ թարաֆընտա պիլիմ միւհէն-
տիպէրիմիզ թէք կէօզ պիր քէօփրիւ եա-
փըպ իթմամ էյլէմիլէր, նաթըլ իսէ քէ-
մէր փէք սիվրի տիւշմիւշ, իւզէրինտէն կէ-
շիլէմէօր: Պունուն պիլէ չարէսինի պուլ-
տուզ, աթըրնտան վէ ետնընտան կէշիյօ-

րուզ, պիզ հաթթա պիրիպիրիմիլին էլին-
տէն չէքէրէք իւզէրինտէն պիլէ աշմաղա
մուվաֆֆագ օլտուզ: Շէճաաթըմըլ եա-
լընըլ պու տէյիլ իտի, արապանըն իչինտէ
խաթիֆ օլմուշ օլարագ, թէքէրէքլէր սա-
նիյէտէ պիր տէֆա թաշարա չարփըլտը-
ճա սէմավաթա սօղրու ֆըրլայըպ կէրի
մահալիմիզէ ափտէթ էյլէմէքտէ վէ չըզըպ
էնէլքէն եանտան եանա տախի պիրպիրի-
միլէլ միւսատէմէ էյլէմէքտէ իտիք: Պէօյլէ
տագիլէտէ 60, կիւնտէ 36 պին տէֆա
պու հարաքէթէ տէվամ էտէրէք 4 կիւն-
տէ վիտալարըմըլ սէօքիւլմէյէրէք Ատա-
նայա եէթիշտիք. ֆագաթ գօրգտուղում
պաշըմա կէլտի: Պու Ալմանլարըն աճէլէ
թապիաթըլ պիլիմ արապաճըլտ տա սի-
րայէթ էթմիշ վէ պու սէպէպտէն էփէյի
զահմէթ չէքտիք: Նիյաէտէն Ատանաթարի
պիր տօսթումուզա թէլէկրաֆ վէրմիշ ի-
տիք քի խանէմիլի հաղըրլարընլար: Փա-
գաթ արապաճըմըլ աճէլէ էտիպ թէ-
լէկրաֆտան պիր կիւն էվէլ Ատանայա
կէլմիշ իտիլինտէն, թապիի տօսթումուզ
խանէյի հաղըրլամամըլ օլմաղլէ, պի-
լի քէնտի խանէսինէ միւսաֆիր էյլէտի:
Պիզ թէլէկրաֆճըլարտան մէմունըլ, լա-
քին էյէր տօսթումուզ տիվանը հարպ
րէիտի օլուր իսէ թէլէկրաֆճըլարըն հալի
նէ՞րէյէ վարըր, պիլմէմ: 0 կիւնիւ Նիւ եօրք-
տան Ատանայա 5 տաթտա պիր թէլէկրաֆ
կէլտի: Ատանա տախի չօք ֆաալիլէթ վար,
պիր գաշ եէնի պինալար եափըլըյօր, հաթ-
թա պէօյիւք ճատտէ տախի տէօշէնմէյէ
պաշլամըլ վէ 3 այտա 10 պին միլիմէթրօ
սօղաղըն էսքի թաշարը սէօքիւլմիւշ վէ
եէնիլէրի գօնաճագ իմիշ: Պիզ պու իճ-
րաաթա պէքլէմէյէրէք Մէրաֆնէ վէ անտէն
վափօր իլէ Պէյրութա կէշտիք: Վափօր ար-
գատաշլարըմըլ իսէ 250 քէչի, 120 ինէք,
2 տուղինա գատաթ Աֆղան հաճիլէր, պիր
գաշ պին գավուն, 60 սէփէթ չէֆթալի
իտիլէր: Ինէքլէր վափօրա չէքիլիւր իքէն

մուղայիր ի հտէպ հալլէրոտ պուլունույօր իտիւէր իսէ տէ , եօգարըտա զայէթ քեա- միլ պիր հալտէ սէմավաթա տօղրու պա- գըպ տուրույօրլար իտի : Գէշիւէր վէ Աֆ- ղանլար պաղըրմագտա ըգդապէթ էթմէք- տէ իտիւէր : Շու մէյվէլէրին իզմիրտէն Պէյրութա նագլ օլունմասը թէրթիպինի չօգ պէյէնտիմ . իզմիրտէ չօգ գօյէրա միգ- րօպը վար իմիշ պիր գըսմը հիծրէթ էտիպ րահաթ էտէրլէր :

Պէյրուք : Տիւնեատա էն կիւզէլ չէհրտէ էն պէրպատ էհալի կէօրմէք իսթէրտէն տօղրու եա Նափօլիյէ եա Պէյրութա պու- յուր : Տէնիզ պիր կէնիշ քէօրֆէզ թէշքիլ էտիպ , գարչըտա Լիպանան տաղլարը եէ- շիլ էլպիսէլէրի իլէ , գարչըտա չէհր՝ կիւզէլ թաշ պինալարը վէ պաղչէլէրի իլէ 3 թէ- փէլէր իւզէրինտէ էնտամ իլէ օթուրմուշ կէօրիւրսին : Նափօլի կիպի Պէյրութ տախի պիր կիւզէլ փանօրամա , պիր ճէլիլ թաս- վիր տիր , լաքին գայըղա այագ պասարղըն սանիյէտէն իթիպարէն պու կիւզէլլիք մահվ օլուր : Խըրսըղըդ , ճէպպարըդ վէ ընզալէ- թին էն ատիսինէ մէլուֆ օլան գայըզըր վէ համմալլարտան իհթիմալէն ճանընը գուրթարըպ սաղ սէլիմ պիր մահալէ եէ- թիշիրսին , լաքին Արապճայը անլամազ ի- սէն զանն էտէրսին քի պիւթիւն պէշէրի- յէթ պիր շիտտէթի միտէ խասթալըղըն- տան թուլուլմը , պօղաղլարը եըրթըր- ճասընա սէսլէր չըգարըպ միտէլէրինի պօ- շալթմաղա չալըչըյօրլար վէ մուփաֆիադ օլումայօրլար : Արապճայը անլար իսէն , քէն- տիւնի էպէտի պիր քիւֆր , լանէթ , պէտ- տուա վէ հայգըրմալար քիւրրէի հավասը իչինտէ պուլուրսուն : Օլ կիւզէլ նէպաթաթ վէ չիչէքլէրին գօգուսունը՝ քէպապճը տիւքքեանլարընն էօնիւնտէ գափուլմագ- տա օլան չէշիտ չէշիտ եաղլարըն , քէօշէ- լէրաէքի մէզպէլէ վէ փիսլիքլէրին տիւ- մանլարը իչինտէ զարգ օլմուշ պուլուրսին : Արթըդ օ կիւզէլ ճատտէլէրտէ կէզէն էն

պիշիմսիզ էլպիսէլէր կիյմիշ , չիրքին սու- ըթթաթ պօյաղանմը չէհրէլի էհալիյի կէօր- տիւքճէ , եարը կէճէլէրէ գատար իշէյէն էլէքթրիգ թրամվայլարընա , սօգազլարըն թէնվիրաթընա , միւթէատտիտ գօլէճէր , թըպպիյէլէր , խասթախանէ վէ միւէտէ- սէլէրէ աճըմամագ էտէմէյօրսըն : Պիր կիւն պու տիւնեա սըրասընա կիրէր տէ Պէյրութ վէ Նափօլի էհալիսինի քեամիլէն Փաթա- ղօնիայա հիծրէթ էթտիրիւրլէր իսէ , կիտիպ օ չէհրէլի կէզէնէլիմ :

Էրթէսի սապահ շմէնտըֆէրլէ Լիպա- նան տաղլարընը թըրմանմաղա պաշլատըգ : Լօգօմսթիվ աարմ՝ աարմ տիշլէրինի , թըրնագլարընը կէշիրէրէք զանն էտէրսին կիւճիւլիւնտէն քէհլէլիպ սօլույարագ եօ- գարը տօղրու թըրմանմագտա , կեահ սաղա , կեահ սօլա , կեահ իզի իւզէրինտէ կէրի տէօնմէքտէ իքէն կէօղիւմիզ էօ- նիւնտէ աչըլան մէնզարա զայէթ լաթիֆ վէ ճալիպ իտի : Աչաղըտա Ագ տէնիզ պիր հավուզ կիպի , Պէյրութ չէհրի պիր փանօ- րամա , վէ հէր թարաֆա սաչըլմը Լիպա- նան քէօլլէրի եէշիլլիքլէր արասընտա ին- ճուլար կիպի կէօրիւնիւր իտիւէր : Եօլմու- լար զիքը էտիյօր իտի քի , պուրատա (Լի- պանանտա) Պէյրութտան պիր աարմ պէ- րիտէ , պիր գըզ՝ ալթունը պաշընա շաւա վէ կէճէ կիւնտիւզ տաղը թաշը տօլաշա քիսսէ անա տօգունմաղ իմիշ : Նէ թօ- հաֆ չէյ . . . Կէօյա պաշգա պիր մէմլէ- քէթ եա պաշգա տիւնեա իմիշ : Պէն Պէյ- րութլուլարըն եէրինտէ օլամ՝ չու պիր աարմ եէրէ կէլիպ սօրարըմ , վէ չու էմ- նիյէթ ի ումումիյէ նա՞սըլ օլույօր իտիլինի անլարըմ . վէ չու կիւզէլ չէհրի (Պէյրութը) ճէննէթէ թահվիլ էտէր իտիմ :

Պիրաղտան Լիպանանըն էն եիւքտէք զիրվէսինտէն կէշիպ Շամ օվասընա էնտիք վէ կէճէյի Պաալպէքտէ կէշիրտիք , թա- պիի օլ պէօյիւք խարապայը տախի սէյր էյլէտիք : Պիր գուլաճ գուլթրունտա ա-

մուտարը, 7 արչն պոյունտա 3 արչն
թերպի թաշարը կէօրտում, վէ պուն-
լարը օ եւրսէքլիյէ նասը չըգարտըղա-
րնա, պու մէֆրէթ պինայը պէօյէ ճէսիմ
թաշարտան նասը եւփտըղլարնա ազլ
երարէմէտիմ: Պագաթ տահա զիյատէ
պունու խարապ էսէնլէրին մարիֆէթի-
նէ հայրան օլտում: Վազթըյա 14
կիւնտէ աթ իլէ կէշմիշ օլտուղում պու
եօլու 18 սաաթտա դաթ էտիպ Հալէպէ
վէ օրատան Այնթապա վասըլ օլտում:
Իլք իշիմ գօլէճի թէֆթիշ էթմէք օլտու:
Համտ օլտուն, Մարաշտա գօրգտուղլարը
կիպի գօլէճին հալլուտունտա թիւքիլէր վէ
օտալարնտա ֆարէլէր կէզմէտիյի կիպի,
«Պէյնի ալթուն իլէ տօլու» Պէզճիեան տալի
հալա իշիդ գալմապ թէհիքէսինէ («ի ճնս
վճանգին») տիւշմիշ, պիլաքս շայիրուլէ-
րին ատէտի 235 օլմուշ: Վէ թէմէննի է-
տէրիդ քի տահա պիր չօգ էյամ օ պէյն-
տէն էրմէնի էվալարնա հագիգի
իլմ վէ միլլէթիքլէրիլք իլհագ էալիլը:

Պուրալարտա Լուսաւորչական տօթ-
լարմըն միւլագաթընտան մահրում օլա-
ճաղըմ զանն էտիյօր իտիմ: չիւնքի պա-
զը թղթակիցլէր Կիլիկիտա Լու-
սաւորչական վէ Փրօթէսթանթլար արա-
սընտա տէհէթի խէնաէքլէր վար իտի-
յինի, վէ պու սէպէպտէն ալագա օլմա-
սըղընը, հաթթա պիլիպիլէրինէ վիզի-
թա պիլէ քէսիլմիշ իտիյինի խապէր վէ-
րիյօր իտի: Պուրալարտա խէնաէք ֆիլան
եօգ, հէր թարաֆ տիւմ տիւղ, հէր քէս
պիր արատա էսթիփնտէն էյի մուհապ-
պէթլէ եաշայօրլար: Ինսանլար պազը պէօյ-
լէ շէյլէր խաշաշ էտէրլէր: Միւմալիլէհի
կէօրիլը իտէմ էլինտէն թութուպ կէթի-
րիլիմ, վէ կէօրէճէք տիւր քի տէտիքլէրի
հէփ խաշալ իմիշ:

Քիթ. ՄՈՒԳԱՏՏԷՍ ԱԼԼԱՇԷՆ ՔԷԼԱՄԸՄ ՄԸ ՏԸՐ
ԱՆԸՆ ԹԱՐԻԽԻՆՏԷՆ ՇԷՀԱՏԷԹ

ՎԵՐ. Թ. Թ. ՇՈԼՈՒԷՅ, ՍԱՄԱԳՈՎ, ՊՈԼԼԱՐԻԱ

1.

Տիւնեատա էն պէօյիւք քիւթիւպսա-
նէ Լօնտրանըն Պիթրշ Միլգիլըմընտաքի
քիւթիւպսանէ օլուպ, բաֆլարընըն ուղուն-
լուլը 75 քիլօմէթր, վէ քիթապլարըն
աւտէտի 3,500,000 ճիլտի միւթէճալիդ
տիր: Փարիզին միլլի քիւթիւպսանէսին-
տէ 2,500,000, Ս. Փէթրզպուրկտաքինտէ
1,500,000 քիւթիւպ մէվճուտ տըր: Վէ
1,000,000 ճիլտի միւհթէվի պաշգա պիր
չօգ քիւթիւպսանէլէր տէ վար տըր:

Տիւնեատա պուլունան քիթապլարըն
աւտէտի հիսապ օլունմայաճագ տէրէճէտէ
պէօյիւք տիր: Փրօֆ. Ֆէլփին հիսապընա
կէօրէ, էյէր Հօմէր հալը հազրրաւ մէվ-
ճուտ օլան տիւնեա քիթապէթիլի 20
եաշընտան պաշայարագ թա պու կիւնէ
գատար օգումագտա տէվամ էյլէմիշ օլա
իտի, սօն 250 սէնէլիք էտէպիյաթա տա-
հա եթթիշմիշ օլաճագ իտի: էյէր էֆ-
լաթունը՝ քէնտինին Օլիմփօս իլհլարը պու
իլէ թալին էթմիշ օլալար իտի, չիմոիյէ
Ամէրիգանըն քէշֆինտէն սօնրաքի միւտ-
տէթին քիթապլարընա տօղունմամըլ օ-
լաճագ իտի: Տանթէ վէ Ռասին, Շէյ-
քըսփիր վէ կէօթէ հալա քէնտինէ նա-
մալիւմ գալաճագլարտը: Պիզլէր տալի
պիւթիւն էօմրիւմիւզիւ հէր կիւն շա-
ֆագտան ազլամ գարանլըղընա գատար
օգումաղա հասը էթմիշ օլապ, Պիթրշ
Միլգիլըմըն անճագ իլք չիւպէսինի պի-
թիլմէզտէն վիլ իլթիյար օլուպ վէֆաթ
էտէճէք իտիք: հաթթա կիւնտէ պիր քի-
թապ օգումապիլսէք, եալընըլ մէզքիւր
Միլգէնին քիթապլարընը օգումագ իլիւն
10,000 սէնէ լազըմ կէլիլ իտի: Եինէ տէ
պու ճիւմիլ պէօյիւք քիւթիւպսանէլէրտէ
հագիգաթէն պէօյիւք օլուպ, հաթթա
պսըլ քէնտիլէրին ասընտա պէօյիւք թէէ-

սիր իճրա էթմիշ օլան քիթապլար փէք աղ տըր : Տիգդաթլա իճրա էտիլէն պիր հիսապա նազարէն հէր սէնէ նէշր էտիլէն 1000 քիթապտան անճագ 50սի 7 սէնէտէն զիյստէ եաշայապիլիյօր : Պու եազընլարտա պազը մէշուր մուհարրիլէր տիւնեանըն էն պէօյիւք ատա օլունճագ 100 ատէա քիթապլարընըն պիր ֆիհրիսթինի նէշր էթմիշ տիրէր : հալ պու քի չօգ քիթապ օգույան զաթլար պիլէ պու ֆիհրիսթտէ ապա օգումաարգլարը քիթապլարա թէսատիւֆ էտէրէր : Պինէրճէ քիթապլար հէր նէ գատար քիւթիւպիսանէ րաֆլարընը թէզեին էտիյօրլար սա տա հազիգաթը հալտէ էօլմիւշ տիրէր , անլէրի հիշ քիմսէ օգումազ : Անլէր ատէմլէրին ֆիքրի իւզէրինտէ օլան պիւթիւն նուֆուզարընը զայ էթմիշ տիրէր : Տիրի քիթապ օ տըր քի , հայաթը թէշվիզ վէ ազլը իհեա էտէր , րուհա գուվլէթ վէ գալպէ թէսէլլի վէրի :

Քիթապը մուգատտէսի պու կիւն վէ 3,500 սէնէտէն պէրու պէօյլէ տիրի պիր քիթապ օլմուշ տըր , վէ Խրիսթիյանլար անը Ալլահըն քէլամը տէյու գապուլ էտէրէր : Եինէ տէ պու տիյարտա , վէ պէլքի Էյ օգույան տօթլարըմ , սիզին արանըզտա Քիթապը մուգատտէսին Ալլահըն քէլամը օլտուզունա ինանմայան պինլէրճէ քիմսէլէր վար տըր : Պազըլարը անճագ իթիմաս էթտիքլէրի քիմսէլէրին պու քիթապա ինանորզը իչիւն անա ինանըլար : Պէլքի պազըլարընըլ իմանընըլն թէմէլինին նէ օլտուզունը ապա քէնտի քէնտինիզէ սիւալ էթմէմիշինիզ : Քիթապը մուգատտէսին Ալլահըն քէլամը օլտուզունա ինանարզընըն սէպէպի նէ տիր , պունը պիլմէք սէնին իչիւն մուհիմմ տիր :

Իմանըն էապլարը հազգընտա ճահիլ իսէն՝ ճիտտէն անը զայիպ էթմէք թէհիքէսինտէ պուլունայօրըն : Զիւնքի

էլէվմ պիւթիւն տիւնեատա գուվլէթի պիր իմանարզըլ րուհու հիւքմ սիւրիւյօր : Իմանարզ պիր քիմսէ նազըլ մալիւմաթը վէ թարաֆկիրանէ պուրհանլարըլա իմանընը հիճվ էթսէ , եախօտ սախթէ իլմի իլէ սանա պունըն Քէլամ Ուլլահ օլմաարզընը կէօթէրմէյէ չալըշա , « Պու էօլմիւշ պիր քիթապ տըր , անըն մօտաար կէշմիշ տիր , թարիիի վէ ֆէննի օլմաարզընտան չայանը իթիմատ տէյիլ տիր » տէյու իտաիա էթսէ , պէլքի իմանըն սապլամ թէմէլ իւպէրինէ թէհէսիա էտիլմէմիշ օլտուզու իչիւն զալլ օլաճագ տըր :

Էյէր Խրիսթիյան տինինին միւհեսսէս պուլունտուզու էսապարը պիլմէզ իսէնիզ , իմանընըլ վէ իմանըմըլէ պէլապէր պու էօմրտէ պիրիճիք վէ հապիգի գուվլէթ մէնպալընըլ , վէ կէլէճէք էօմր իչիւն օլան իւմիւսինիզի զայիպ էտէրսինիզ : Քիթապը մուգատտէսին նուֆուզունը ինքեար էտէնլէր , ալէլումում անը էն աղ պիլէնլէր տիր : Անլէրին իմանարզըլընըն սէպէպի ճէհալէթ տիր : Անլէր Քիթապը մուգատտէսի եա ապա օգումամըլ եա տա օգույուպ տօղրու անլայամամըլ տըրլար : Տիկէր թարաֆտան պիր չօգ ազըլըլ զաթլար վար տըրլար քի , Քիթապը մուգատտէսին « Իհամը իլահի օլուպ՝ թալիմ վէ թաղիր վէ իսլահ իչիւն վէ սալահ խուսուսունտա օլան թէհէտիպ իչիւն ֆաիտէլի » (2 Տիմ. 3, 16) օլտուզունա գալիյէն ինանըլար : Անլէր Քիթապը մուգատտէսի տէվամըլ սուրէթսէ միւթալտայա , անըն էվամիրինի ճիտտէն իճրայա չալըշան քիմսէլէր տիրէր : Պինաէն ալէյհանըն հազիգաթընա տաիր էն էյի չահիտլէր անլէր տիրէր : Պու քիթապըն իլահի մէնպատան կէլաիլինէ տաիր անլէրին իմանլարը՝ հիճվ իլէ եախօտ իլմի վագըլարա միւսթէնիտ իթիրաղլարլա պիլէ սարալմազ : Ֆիլհադիգա անլէրին թէհէմինաթը օ գատար պէօյիւք տիր քի՝ Քիթապը

մուգատտէսին իւր վասըթասըյէ տէյիւ, անճազ իւրին էնճամ Բիթապը մուգատտէս վասըթասըյէ թասհիհ էտիլէճէյինէ ինանըրլար : Պու էմնիլէթ նէրէտէն հասըլ օլմուշ տըր : Շունտան հասըլ օլմուշ տըր քի, անլէր հէմ ֆէննի մալիւմթըն հէմ մէզնէպի իմանըն մէրքէզինտէ պուլունան պէօյիւք պիր շարթը իքմալ էթմիշ տիրլէր, եանի՝ անլէր պիր թազըմ պի էսաս սու ի զաննլարտան արի օլարագ մէսէլէնին պաշ մէնպարնա միւրաճաթ վէ անըն գաւաիտինէ ինգիյատ էթմիշ տիրլէր : Բուհանի շէյլէր բուհանի սուրէթտէ տէրք վէ թէմնիզ օլունուր :

Բիթապը մուգատտէսին հագիգաթէն քէյամ Ուլլահ օլտուղունա պիզի իգնա էտէն պիր չօգ տէրունի վէ խարիճի իսպաթլար վար տըր : Տօլայրտան պիր թագըմ իսպաթլար իրաէ էտիլէպիւլիւր, իւմի լիսան, իսպաթլաթը փէյլամպէրանէ, թէվարիի վէ ուլումը թապիիյէտէն իսպաթլար ախզ օլունապիլիւր : Պիզ պու մէզալէտէ տօլայրտան օլան իսպաթլարտան պազըլարընը թագաթիմ էտէճէյիլ :

Բիթապը մուգատտէս հազգընտա աթիտէքի էմրի վազըլարը նազարը տիգգաթա ալալըմ :

Հիշ պիր փիքապ պու գաւսար վասի պիր միգյասուս նէշր էսիլմէմիշ սիր, պիւնաէն աշէյն օ պիւքիւն աշէմիւն ինքիյաճաքընա միւքապըգ պիր փիքապ տըր :

Ալթը սէնէ էվիլէ ինկիլիզ էճնէպի Բիթապը մուգատտէս չիրքէթի մէզքիւր չիրքէթին երւղիւնճիւ սէնէ ի տէվրիյէսինի իճրա էյլէտի : Օ վազթ կէօրիւլմիշ իտի քի, եալընը պու չիրքէթ 100 սէնէ զարֆընտա, 367 լիսանտա 222,000,000 զըսմէն եա պիւթիւն Բիթապը մուգատտէս նէշր էթմիշ տիր : Պու չիրքէթ եէվմի 700 ինկ. լիքասը մասրաֆ էտիյօր, վէ Յունլարտան Դեկտեմբերէ գատար հէր սաաթտա 2,450 նուսիէ Բիթապը մու-

գատտէս նէշր էտիյօր : Պու ֆիքըրին իհաթէ էտէմէյէճէյի տէրէճէտէ ալիւմ պիր իշ տիր : Լաքին ինկիլիզ էճնէպի Բիթապը մուգատտէս չիրքէթի թէք պաշընտա տուրմայօր : Ամերիգա Բիթապը մուգատտէս չիրքէթի իլք 100 սէնէսի զարֆընտա 61,000,000 Բիթապը մուգատտէս նէշր էթմիշ տիր : Պիր չօգ շալիսի նաշիրէրտէն մատա, Սօօչիատա, Ալմանիատա, Իսվիլէրատա վէ սաիր տիյարլարտա պու նէվ Բիթապը մուգատտէս չիրքէթլէրի վար տըր քի, պէրտէվտմ պէօյիւք պիր մըգատարտա Բիթապը մուգատտէս նէշր էտիյօրլար : Լաքին պու Բիթապլարը քիմ սաթուն ալըյօր : Ճիւմէյէ մալիւմ տիր քի, տիւնեատա էն ջօֆ օգույանլար Անկիւ-Սաքսիլար տըր, վէ անլէր եաշայան քիթապը էօլիւ օլանտան թէֆրիզ էթմէյի պիւթէլէր կէրէք : Պազընը :

1881տէ Լօնտրատա Ահմը ճէտիտին մուսահէհէ թապը նէշր էտիլտի : Նէշրինտէն պիր այ էվիլէ պու Բիթապտան 1,090,000 նուսիէ սըվարըշ էտիլմիշ իտի, վէ Նիւ Եօրգտա ֆիւրուլթ իշին հազըր օլտուղունտա սօգուղար պու Բիթապը Բիթապըրլարա կէօթիլիւլք իշին երքէնմիշ արապա վէ վաիօնըս իլէ տօլմուշ իտի : Այնի Բիթապըն Մատթէտտան Բօմալըլարա գատար օլան զըսմէն (118,000 քէլիմէ) Նիւ Եօրգտան Շիգալիօյա թէլէզըրաֆ իլէ նազլ էտիլիպ, 92 մուհարրիւր վէ պէշ թասհիհ էտէն քիմսէյէրին պիւթիւն կէճէ չալըշմասըյէ՝ էրթէսի կիւն իքի Շիքաիճ ճէրիտէլէրինտէ օ զըսմլար թէքմիլէն նէշր էտիլտիլէր : Պունտան մատա Նիւ Եօրքտա պիր թէք Բիթապըր տիւքքննընտա ինկիլիզ թապընտան անըն նէշրինին իլք սէքիլ օյը զարֆընտա 365,000 նուսիէ սաթըրմիշ տըր, վէ 50 տէֆա Ամէրիգա թապը վուգու պուլմըշ, վէ անլէրին պիրինտէն 65,000 նուսիէ սաթըրմիշ իտի :

Պու եէնի պիր քիթապ տէյիլ իտի, 1,200 սէնէ էվլէլ թէրճէմէ էտիլմիշ օլուպօ օ վազթտան պէրու պու գավմա մալիւմ իտի: Պու տէֆաքի անճագ պէօյիւք մէսարիֆլէ վէ տիւնեատա էն մէշուր վէ էն ալիւմ սայլլան զաթլարտան միւրէքքէպ պիր հէյէթին ապնամէյի սըգըճա թէտգիգ էտէրէք եափաղղլարը եէնի պիր թէրճէմէ իտի: Վէ հէր քէսին պունը պէօյլէ սաթուն ալմասընտա մագսէա, պու եէնի թէրճէմէաէ հայաթի պիր թէպտիլաթ օլուպ օլմատըղընը անլամագ իտի: Վէ պու չէյ պաշգա քիթապլարըն եանի իլմի, թարիլսի, մէզհէպի վէ բոման նէվլէնտէ ասարըն, չէտիա բէզապէթինէ րաղմէն վազը օլմուշ իտի:

Պու քիթապը սաթըն ալսնլար եալընըզ Անկլօ—Սաքսօնլար տէյիլ տիր: Օ էլէէվմ վէք միւքէմմէլ Սանսքրիթ լիսանընտան, վահշիլէրին գապա թապագ լիսանլարնա գատար, 418 լիսանլարա թէրճէմէ էտիլմիշ տիր: Շունը տա տէրխաթըր էտէլիմ քի, պու լիսանլարտան թագըրիպէն 180ի օ նէվ լիսանլար տըր քի, վութփէրէսթլէր Գիթապը մուգատտէսի օգույապիլնիլէր տէյու իլք տէֆա օլարագ եաղըլըպ օգունուլապիլէն պիր չէքլէ գօնուլմուշ տըրլար:

Պու կիւն Ալասքատան Փաթակօնիայա, Սիպերեանտան Սէյլանա, Փարիզաէն Փէքինէ գատար, Շարգտան Ղարպա, Շիմալտան Ճէնուպա տիւնեանըն հէր թարաֆընտա պու քիթապ հիւրմէթլէ օգունուր: Պունլար Սկեպտիկ վէ տինսիլլէրին իտտիա էթտիյի կիպի՝ Գիթապը մուգատտէսին թարիլսի օլմայըպ, էսասսըզ, էօյիւ վէ ֆաիտէտէն խալի օլտուղունո՞ւ մը պէյան էտէր: Մուծիպի հայրէթ պիր վազըա տըր քի, պու կիւն անըն սաթըչը (սէնէաէ պիր միլիօնտան զիյատէ) կէշմիշ հէր հանկը վազթընքինէ, եախօա տիւնեա թարիլսինտէ հէր հանկը պիր քիթապըն-

քինէ ֆաիգ տիր: Տօսթլարըմ, տիւնեանըն էն փարլագ վէ միւթէրագը պիր ասընտա սաթըչը պէր տէվամ թէզայյիւտ էտէն պիր քիթապըն էօմրիւ իչիւն էնտիչէ էթմէքլիյիմիզ լաղըմ կէլի՞ր մի: Վէ քիթապը մուգատտէսին՝ պէօյլէ պիւթիւն ալէմ թարաֆընտան օգունմասը, անըն ումում պէշէրիյէթին իհիթիյաճաթընա միւթապըզ օլմասընտան տըր տէյու իսթինթաճ էթմէյէ հագգըմըզ եօ՞գ մը տըր:

ՊՈՒԷՆՕՍ-ԱՅՐԷՍ

Պուրասը Ճէնուպի Ամէրիգանըն Ճէնուպի Շարգ թարաֆընա տիւչէր: Ճօլրաֆիյատա մէվգիինէ պագարագ սըճագ իգլիմ սըրասընա տիւչիւյօր իսէ տէ, եինէ զայէթ թէմիզ հալասը վար տըր: Իսմի պիլէ (Պուէնօս-Այրէս) էյի հալիս տէմէք տիր: Հալասը էյի օլտուղու կիպի, սույու, նէպաթաթը վէ սաիր չէյլէրի տէ փէք կիւզէլ տիր: Շիմոի (Օգոստոս) պուրասը գըշ տըր, լաքին սօղուղու անճագ՝ սույու պիր սղ տօնասուրաճագ գատար տըր: Սօղուղու էօյլէ փէք չօգ օլմայըպ միւթէտիլ սայլըր, սույու տախի ըրմագտան պօրուլար վաթթասըյլա գոյուլարտան ալընըր: Վէ զայէթլէ լէղիզ օլուպ վիւծիւտէ աղա մագղարաթը մուծիպ տէյիլ տիր:

Զաիլիլէյէ կէլինտիքտէ, պուրասը սայքի զաիլիլէ մէնպար տէսէք ճաիզ տիր, չիւնքի արագիլէրի զայէթլէ կէնիշ օլուպ, չիմտիյէ գատար իչլէնիլմէմիշ եէրի չօգ վար տըր: Հիւքիւմէթ արագիլնին իչլէնիլմէսի վէ թփրաղըն չէրէֆլէնմէսի իչիւն անը ուճուզ եօլլու սաթմագտա տըր: Պուրասա գօղա վէ քիւնծիւ մահսուլու օլմայօր, պաշգա հէր չէյ մէյտանա կէլէպիլիյօր: Հիւքիւմէթ պու կիւնիլէրտէ իւփէք իչինէ տախի զիյատէ էհէմմիլէթ վէրմէքտէ տիր:

Լափաթա իսմի իլէ ետտ օլունան պիր ըրմաղը օլուպ, 8 սաաթ էնինտէ տիր: Իսկէլէ իչէրիտէ օլտուղու միւնա- սիպէթլէ վափօրլար պու ըրմաղ իւզէրին- տէն իչէր: Վէ պազէն տէ եաղմուր զի- յատէ եաղարսա շէհրէ պիր ազ մուծիպի մաղարրաթ օլուր, նասըլ քի կէչէն ալ- լարտա Պուէնօս-Այրէսի սու պասմըլ տէ- յու պիր շայիա չըգմըլ իտի: Օ շաիայա սէ- պէպ վէրէն պու վասի վէ կէնիշ ըրմաղ իտի: Անըն իչիւն հիւքիւմէթ անա պիր թարափտան սէտտ չէքմէյէ պաշամըլ տըր:

Պուրասըլ զիյատէսիյլէ իլէրիլէյիպ թէ- ըազգըյա սայ էլլէյէն պիր շէհր տիր: Թրամիլէյլէր վէ թըրէյնլէր շէհրի տօլ- տուրմըլ իքէն, եէր ալթընտան տախի թըրամիլէյլէր վէ թըրէյնլէր իչէմէք ի- չիւն եօլ աչըլաճազ տըր: Սէքիզ մէթրօ եիւքսէքիյինտէ վէ 6 մէթրօ էնինտէ կէ- նիշ պիր եօլ օլաճազ տըր:

Պուրատա էրմէնիլէր եափաշ եափաշ չօղալմազտա տըրլար: Էյի պիլմէյօրսամ տա 150—200է եազըն նուֆուզ էրմէնի պուլունմազտա տըր տէյու զանն էտէրիմ: Սայըտա ազ օլտուղումուզտան պիր քի- լիսա վէ պիր չօպան իտարէ էտէմէյօր իսէք տէ, պաղը պիրատէրլէր ինկիլիզլէրին եիւքսէք քիլիսալարընա միւրաճաաթ է- տէրէք, իպատէթ իչիւն պիղէ քէնտիլէ- ըրին քիլիսալարընտան պիր եէր վէրէպիլի՞ր- լէր մի տէյու սիւալ էթտիլէր: Պու թէք- լիֆի Մր. Մուտ, եանի քիլիսէնին վաիղի մաէլմէմնունիյէ գապուլ էթտի, վէ հաթ- թա իսթէտիյինիզ կիպի խըզմէթ էտին տէյու թէճէմմիւ էթմէք իչիւն այըլ պիր եէր պիլէ վէրաիլէր: Վէ հէր հաֆթա քէնտի, պիր տէ արգատաշը իլէ պիրլիքտէ կէլիւր վէ պիղէ վազ վէրերլէր, վէ պիր թէրծիւման վասըթասըլյա պիղէ անլատը- ղըմըլ լիսանտա թէրծիւմէ էթտիլիւր: Պէօյլէ պիր վաիղ էլիմիղէ կէչտիյի իչիւն սէվինիլիլ:

Կէչէնլէրտէ Սան-Մարթին ժէնէրալը- նըն զիյնէթինէ թէսատիւֆ էյլէտիմ: Պիւ- թիւն ապէրի վէ միլքի մէմուրլար քէնտի ըէսմի էլպիսէլէրինի լապիս օլարադ հիւ- քիւմէթ գօնաղը էթրաֆընտա եէտի տէֆա ալայ չալըսը իլէ տօլաշտըգտան վէ թէէ- սիրլի նութգլար իրաս էթտիքտէն սօն- րա, շէհրին էն շէրէֆլի օլան ֆլօրիտա չարչուսունտան Սան-Մարթին սանէմինէ տօղրու կիթմէյէ պաշատըլար: Վէ պիւ- թիւն էհալի ի պէլտէ տախի շատ ու խէն- տան օլարազ ալգըլար էտէրէք, վէ պէ- յազ վէ իքի եանը հափաի մափի չուպուզ- լը սանճազլարընը ըէֆ էտէրէք սանէմէ եէթիշտիլէր: Պիր տէ պազարսըն քի հէր թարափտան օրքէսթրա չալըլարը քէնտի խօշ վէ միւթէէսսիր նաղմէլէրիյլէ կէլտի- լէր: սէտալարը հալայը իհթիզազ էթաի- ըրիյօր իտի:

Պիր ազ սօնրա պիր թազըմ, սէքիզ եաշընտա գըղ թալէպէլէր մէքթէպ թա- րաֆընտան քէնտի վարժուհիլէրի եէտիլլէ հազըր էտիլմիշ օլարազ, պիր էլլէրինտէ չիչէք տէմէթլէրի, տիկէր էլլէրինտէ իսէ պիրի պիրինէ կէչէն էլմաս ընէկտէ գօր- տէլա վար իտի: Լօնտէն մութանթան սու- ըէթտէ պայրազ իլէ կէլմէլէրինի կէօր- տիւրլէրինտէ պիւթիւն էհալինին տիգգու- թը օ թարաֆա ճէլպ օլունտու: Չօճուզ- լար իսէ քէնտի լաթիֆ նաղմէլէրինի պաշայըպ պիւթիւն էհալի թարաֆընտան ալգըլանտըլար: Սանէմտէ իսէ Սան-Մար- թին աթա պինմիշ օլուպ աթ իսէ արգա իքի այաղընըն իւզէրինտէ տուրմազտա իտի:

Պուէնօս-Այրէս ՊԵՏՐՈՍ Ս. ՆԱՃԱՐԵԱՆ

Նէ՛ աճայիպ պիր հազիգաթ տըր քի, մէլէյին վէ տիլէնճինին նասիպի պիրիպի- ըրնտէն այրըլմազ պիր սուրէթտէ եէքտի- կէրինէ մէրպուլթ տըրլար:

ՐՈՒՅԱՆԻ ՀԱՅԱԹ

„ՊԻՐ ԶԻՆՃԻՐ ԵԱՓ“

ՎԵՐ. Զ. Յ. ՕՏԵԱՆ, ՄԻՆԱԼԵՃ

Եղեկիէլ փէյլամպերէ էմր էտիլէն պու-
իւշ քէլիմէյի իպարէ՝ (Եղեկ. 7, 23,) մէճազի
վէ մանէվի պիր փէյլամ Խոթի. անգարիպ փա-
զը օլաճադ էսարէթի իմա էտիյօր իտի :
Անըն էյամընտա վաթան ը մուազղէղի զուլմ
վէ զէլալէթլէ մէմու Խոթի, վաթանտաշլարը
Խաէ Ալլահըն շէրիաթընը թէճաւալզ էթ-
մէքաէ իտիլէր : Անլէր պիսուշ գանլար
տէօքաիւլէր, մէնֆաաթփէրէսթ վէ փուլթ-
փէրէսթ օլտուլար վէ ախլազի խարապի-
յէթ վաթանըն խարապընը մուճիպ օլտու :
Զուլմ նէթիճէսինտէ զաաֆիյէթ արթար,
Բարբըն օլտուսու կէլիպ, Յուգա երկիթ-
լէրինի գըլըճտան կէշիրտի, պիր գըմընը
սա թօմրուզ վէ զինճիրլէրէ վուրա-
րազ էսարէթէ կէթիւրտիւ : Իշթէ պու-
րատա «Զինճիր» քէլիմէսի պու իսթիպ-
տաա վէ զէլալէթի, զուլմ վէ էսարէթի
Խոթ էտէր : Զինճիր միւթէտտտիա խալ-
զալարտան իպարէթ պիր ալթթ օլտուզու
միւնասիպէթլէ շիմտի տախի նիշէ հալլար
վար քի պու զինճիր թապիրիյէ թէշպիհ
էտիլէպիրլէրէ : Մէսէլա ,

1. Զինճիր միւնազաթ ալաթընտան
տըր : Ղատտարլար վէ գաթիլլէր, տէօվլէթ
վէ միլլէթ խաինի շադիլէր՝ նիհայէթ հիւ-
քիւմէթ էլինէ կէշինճէ, պէօյլէրին էլ ա-
յազ վէ պօյուլարընա աղըր զինճիրլէր
թագըլլըր : Պունլարըն պօյուլարընա թա-
գըլան օլ աղըր զինճիրլէրի կէրչի տէմիր-
ճիլէր հափմըշլարաա տա, տահա աղըրու-
սը պու զինճիրլէրի խալգա պէ խալգա
օ ճանիլէր քէնտի էլլէրիյէ հափըպ մէյտա-
նա կէթիւրմէսիլլէր մի : Պիր ֆինճան րադը
իշէն սէրիսօշ տէյիլ տիր, սէրիսօշ տէյու
միւտտէթի էօմրիւնտէ երւզլէրճէ պինլիք
րազը իշէնլէրէ տէրիզ : Իշթէթին մէզաոր

պին չէշիտ օլտուզու կիպի իշէնին խապա-
աթթ տա պի այնիհի պին պիր չէշիտ
տիր, պունլարըն տա ոճըր պուգաղու վէ
զինճիրլէ վարմա՞զ մը : Միւտտէթի հայա-
թընտա սըգաթ էթմէյի քէնտինէ քեար
վէ սանաաթ աաա էտէնէ սարիպ տէրիզ,
վէ պու ճինայէթլէր քէնտի սահիպլէ-
րինի պաղլայան պիրէր զինճիր տիրլէր :
Պու նէվ զինճիրլէրին քիմիսի գըսա վէ
քիմիսի տէ ուզուն օլուր, լաքին ֆարգ
էթմէզ, երինէ տէ չիրքին զինճիրլէր
տիր, հալգալարընը ճէսթէ ճէսթէ քէնտի-
լէր հափմըշ տըրլար : Պունլար էսարէթ
էօմրլէրի տիր, վագթընտան էվիլլէ խի-
թամա կէլիլլէր : Պիր ֆօթօղրաֆըն էն
կիլզէյ կէնճ քիմ իսէ րէսմինի ալըպ քէն-
տիսինէ տէ պէօյիւք պիր միւքեաֆաթ վէ-
րէճէյինի իլան էթտի : Պիր կէնճ կէլիպ
պու միւքեաֆաթա նաիլ օլտու : Պիր միւտ-
տէթ ոճըրա այնի ֆօթօղրաֆըն էն չիրքին
պիր կէնճին ֆօթօղրաֆընը ալմազ իսթէ-
յիպ անը տա պուլտու : լաքին թահգիգ
էտիպ կէօրտիւ քի, պու էն չիրքին կէնճ
չէնտ ոէնէ էվիլլէր րէսմինի ալտըրըն էն կիւ-
ղէլ կէնճ իտի : Պունըն հիքմէթի շու իտի
քի կէնճ պատէհու քէնտի քէնտիսինի իշ
ու իշթէթ վէ էնվա ի խէպասէթէ վէրիպ
պիր գաշ սէնէ զարֆընտա պու էն չիրքին
սիմա վէ սիյրէթին սահիպի օլմուշ իտի :
Պու պաթթ ը սիյահըն պանիսի քէնտիսի
Խոթի պէօյլէսի կէնճլէրին էլէէվմ տիւն-
հատա աոէտի չօգ տըր : Հէփ զինճիր
հափմըշլար :

Սանիէն : Զինճիր՝ աշաթ ը միւնիսէ-
տէն սալըլըր : Զինճիրին աիւնեայա խըտ-
մէթի միւթէտտտիտ վէ միւթէնէվիլլ տիր :
Ամա քէօվրիւլէր իլէ էհալի տէնիզ վէ
ուչըրմլարըն իւզէրինտէն պի փէրվա կէ-
շիպ կիտէրլէր : Վափօրլար իշինտէ մէֆրէթ
մալ պալեալարընը գալարըրպ էնտիրէնլէր
զինճիրլէր տիր : Գօճաման վափօրը պօյու-
հուլարըր մանտա կիպի զինճիր մարիֆէթի

իլէ խաթախելիքի թարափա չէքիւ չէվի-
րիրէր : Էհալի զինճիրի իճաւ էտէնլէրէ
խայր տուա օգուր : Զինճիրին թէք հալգա-
սընըն քէնտի պաչընա ազ խըտմէթի վար,
պէլքի տէ եօդ տըր : Մանէվի ալէմտէ
պէչէրիյէթէ խըտմէթ էտէն զինճիրէր տէ
վար տըր : Միաւ հալինտէ պիր չէհրին
Խ. Կ. Շիրքէթինի ալ, պու զինճիրին պէ-
հէր հալգասը չիրքէթին պէհէր ազասը
տըր, էկէր անլէր եէքտիկէրէր իլէ մուն-
թազամէն միւթթէհիտ իսէլէր, Էանի Ին-
ճիլի Շէրիֆէ կէօրէ էյի վէ ալի մագսէտ,
պէչէրիյէթէ մուհապպէթ, ֆէտաքետար
ղայրէթ վէ հիւսնի սիյրէթտէ պիր իսէ-
լէր, պիլսինլէր քի օ չէհր օնլարա իչէմէք
Էչին փէք տար կէլիպ, պաչգա չէհր վէ
գասապարա տալ վէ գօլ սալաճագլար
տըր : Պէչէրիյէթէ խըտմէթ վէ ալէլ խու-
տու էթրաֆընտաքի տինտաչարա Գրիս-
տուռն ռուհուռնա խըտմէթ էթմէք, վէ
անլէրի թէնվիր վէ իսլահ վէ անլէրէ հիւսնի
Խպրէթ կէօսթէրմէքլէ էվ, քիլիսէ, չէհր,
միլլէթ, վաթան վէ Ալահա ազիմ խըտմէթ
իֆա էթմիչ օլաճագլար տըր : Պիր զէման
Փարիզ չէհրինին սէր գօմիսէրի օրատա
թէչէքքիլ էտէն Կ. Խ. չիրքէթի մէճլիս-
լէրի հազգընտա մէրագա տիւչիւպ անըն
մագսէտլէրինի անլամագ իւղրէ սիլիլ պիր
փօլի կէօնտէրտի Միւմաիլէյհ էփէյի վազթ
թահգիլգաթ իճրա էթտիքտէն սօնրա, սէր
գօմիսէրինէ շու մալիւմաթը պիրտիրտի,
«Էֆէնտիմ, փաթիթալթըն հէփ կէնճլէրի
քեա՛չքի պու չիրքէթէ ազա օլա իտիլէր» :
Ճիտտի արզու, նիլէթի խալիսէ, մագսէտի
խայրիյէ վէ ֆազիլէթ՝ տտէմլէրի պու գա-
նըչա չափուգ կիրտիրի : Իչթէ պէօլլէ
«Պիր զինճիր եափ» :

Սալիսէն : Զինճիր քէգէիւսաք ը միւ-
չէրրէճէսէն տիր :

Կիւմիւշ վէ ալթուստան մամուլ հէփ
զինճիրէր պու մագսէտէ խըտմէթ էտէր,
պօյուն վէ սաաթլարըն գօրտօն վէ զին-

ճիրլէրի անլէրի թալիգ էտէնլէրին ճիւմ-
լէսինէ տէ զինէթ վէ չէրէֆ տիր : պու
զինճիրլէրլէրի թագընանլարա պագսան,
անլէրտէ պի հազգըն պիր նէվ իգթիտար
վէ լիյագաթ պուլաճագսընըպ : Ոահիպի
սէրվէթ օլմագ՝ ալէլ էքսէր իգթիտար,
իգթիտատ, զայրէթ վէ ինճէ հիսապ մահ-
սուլը տըր : Պունլար միւրուրը էյամպ պիր
պիր եափըմըչ հալգալար օլուպ էօրիւլէ
էօրիւլէ չէրէֆ վէ զինէթ զինճիրլէրի օլ-
տուլար : Գուրու գուրույա հասէտ վէ գըս-
գանճըպ փարա էթմէպ, սէրվէթ ու սա-
ման, ըիւթպէ վէ չէրէֆ կէչմիչտէ պիր չօգ
գանլը թէրլէր վէ պէյն չապասը էսէրի
վէ մահսուլը տըրլար : Գատիմտէ Եէհուտի
գալմընըն քեահինի ազամը օլանըն կէօք-
սիւնտէն թալիգ էսիլէն ալթուն զինճիր
պալթ վէ թէսատիւֆ նէթիճէսի տէյիլ
Խաթ, պու չէրէֆլի զինճիրի կէրլի օլ կէզ-
սէ պաչգա պիր էլ եափըպ աստը, ամմա
օլ փարազ զինճիրին պէհէր հալգասը վէ
պիւթին զինճիրին ութթատը պիզգաթ պաչ
քեահինին կէչմիչտէքի ալի իգթիտար վէ
սիյրէթի մուգաստտէսէսի իտի : Վէ Եինէ
մէլլէք Պաղտասարըն էմրի իլէ Խպրանի
կէնճլէրինտէն օլան Դանիլէլ մարգարէնին
«Պոյնուռնա սլթուն կէրտանլըգ թագտը-
լար,» տէյու օգուրըլ, պունըն տա հիք-
մէթի վար իտի : պու զինճիրի եափանլար
կէրչի Բաբելունըն մահիր գույումճուլարը ի-
տիլէր, լաքին տօղրուսունը սրարսան, Դա-
նիլէլ պու զինճիրին հալգալարընը սէպա-
վէթինտէն պէրու եափըպ թէչքիլ էթ-
մէքտէ իտի : Օ պիր ճիվան հալինտէ նա-
փուգսլոնսարըն սէրալընտաքի իյլ ու իշ-
րէթի ըէտա էտիպ՝ «Պիզի օն կիւն թէճ-
րիպէ էյլէ,» տէտիլի զէմանտա վէ անտէն
տահա էվվէլ տէրունինտէ «ալի պիր բուհ»
թաչըր իտի : Խաթիգամէթտէն չաչմատը,
խաթիգամէթ իսէ ալիւպը մէմտուհէնին
մէպտէսի տիր, պու սայէտէ Դանիլէլ չէ-
րէֆլի զինճիրի թագընըպ թէրէֆֆիւ էթ-

տի վէ Բարեւոյնա սատրապամ օրտու : Մէլիք Փարաւոն քէօլէ Յովսէփ նամ կէնճին «պօյնունա պիր ալթուն կերտանլըգ թագ-տը» վէ անը Մըսըրա իքինճի հիւքմտար իլան էթտի, պու ալթուն զինճիրիաէ հա-
փան Մըսըրն գուլումճուլարը իտի, լաքին աալընը արար իսէն Յովսէփ պու զինճի-
րին հալգալարընը տահա պապասընըն չաարըրնտա իքէն եափմապ իւզրէ իտի-
Հագիգի ատէմ օլմապ մադսէտի իլէ ալի նիչանկեահա կէօզ տիքէն պու նէճիւպ
նէվճիվանըն, պիրատէրլէրինին խապասէթ վէ էնվաի շէրարէթլէրինտէն նէֆրէթ էթտի-
յինի, վէ Պէտափրէսին գարըսընըն իղֆա-
լաթ վէ իղվալարընա գարը՝ «Դաֆթանըմ կիթսին, թէք նամուսում փաք գալըն»,
տէյու տիւչիւնտիւլիւնիւ վէ պու վասը-
թալարա օ մէրտ Յովսէփին պէօյլէսի պիր շէրէֆլի ալթուն կերտանլըգ թագընտը-
ղընը կէօրիւնճէ ալէմ քէյֆ սուլար : Միւս-
թէպիտ տէվլէթլէրտէ պիլէ Դանիէլ վէ Յովսէփլէրէ թալիպլէր պուլունուլ իտի-
աճէպա չու տէվր ի մէչրութիլէթտէ մէվ-
գի, մէսնէա վէ երիքսէք մէմուրիլէթլէրտէ Յովսէփլէր վէ Դանիէլլէր պուլունսա, թա-
լիպլէրի եօգ մը զանն էտէրսինիլ : Իմտի «Պիր զինճիր եափ», «Պէօյլէսի պիր զին-
ճիր եափ» :

ՄԻԻԹԵՆԵՎՎԻ

ՊԵՆԱԻԼԻԲ ՄԵԶԷԵՊԻ(*)

1. 509. ԵԷՏ

Պէհալիք մէզհէպի թարիխ ի հազըրըն էն չայանը տիգգաթ վագըլարընտան պիրի տիր : Պու տին 1844տէ՝ Իրանըն Շիրազ շէհրինաէ Սաիտ Մուհամմէա Ալի նամ պիր թիւճճարըն քէնտիսի Խաֆի Ի-
մամ իլէ միւլապաթ վասըթասը՝ եախօտ «Պապ»ը տըր տէյու իլան էթմէսիլէ զու-
հուր էթտի վէ 1866տա՝ Միրզա Հիւսէյին Ալի Նուրինին Պապ թարաֆընտան վատ օլունան Ալլահըն թէճէլլիսի իտիյինի իա-
տիա էտիպ՝ քէնտի քէնտիսինէ Պէհա Ուլլահ էթմսիլէ էթմէսիլէ օ՝ եէնի պիր շէքլ ալար : Միւսաիլէյին վէ օլլու Ապ-

պաս էֆէհտի Ապա իւլ Պէհանըն թէպչիր էթտիքլէրի պու տին քէնտիլէր թարա-
ֆընտան «թէճտիտ վէ իհեա էտիլմիլ պիր տին աատ օլունուպ օ հալը հազըրտա
Հագիգաթըն էն ալի իղհարը օլաուզու, անտէ սաիր ճիւմէ էտեանըն էտաի թա-
լիմաթը միւնտէրիճ պուլունտուզու, ան-
տէ սալթ ֆէրտին իսլահը հալընըն տէյիլ հաթթա պիւթիւն պէշէրիյէթին ագլի վէ
իճթիմաի թէրագգիսինին տախի էսասը մէվճուտ օլաուզու վէ Պէհանըն նուֆուզու-
նուն գապուլ էտիլմէսի իլէ պիր ումումի սէլամէթ վէ հագգսինիլէթ տէվրէսի պաշ-
լայաճաղը իաուիտ օլունուր : Պէհալի-
լէրին էֆքեարընճա պու տին սաիր տին-
լէրտէ պուլունան փէյլամպէրիլլէրին իթ-
մամը օլուպ քէնտիսի անլէրին՝ խուսուսա
Եէհուսիլիք, Խրիսթիյանլըգ վէ Մուհամ-
մէտիլիլին եէրինէ կէշմիլ տիր : Մուհամ-
մէտէ վէրիլէն իւնվանլարտան պիրի տէ
«էնպիյանըն խաթէմի» օլուպ, պու իսէ՝
չօգլարըն էֆքեարընա նազարէն Մուհամ-
մէտին քէնտի սէլէֆլէրի օլան Աղամ, Աբ-
րահամ, Մովսէս, Յիսուս վէ սաիր փէյլամ-
պէրլէրին էն սօնու օլաուզունու իմա էտէր :
Լաքին Շիի Իսլամյար իաուիա էտէրլէր քի՝
հէր նէ գատար Մուհամմէա փէյլամպէր-
լէրաէն էն սօնու իտի իսէ տէ, անտէն
սօնրա քէնտինին կիւվէյիսի Ալիտէն պաշ-
լամապ իւզրէ, պիր թագըմ՝ եանըմազ
Իմամլար զուհուր էթմիլ տիր, վէ հիճրէ-
թին 260ընճը սէնէսինտէ 12նճի իմամ
նապէտիտ օլմուշ օլուպ, հալա էսրար իլէ
մուհաթ պիր մահալտա եաշամագտա տըր :
Անլէր մէզքիւր Իմամըն ալտէթինէ միւն-
թագըր տըրլար : Խաֆի Իմամ իչիւն օլան
պու ինթիզար հաթթա Իրան Գանունը
էսասիսինտէ տախի մէվճուտ տըր :

Մէզքիւր իմամլարա էտիլէն հիւրմէթ
պազէն անլէրի իլահ մէրթէպէսինէ գօ-
մազլըզա եազլաշմըշ օլուպ Իրանտա ճարի
օլան Իսլամ մէզհէպլէրի պու իմամլար իլէ
ղայէթ սըզը սուրէթտէ մէրպուլթ տըրլար :
Պազըլար Խաֆի Իմամըն զուհուրունու մէ-
մուլ էթմէքտէն մատա անըն իլէ միւլա-
գաթ թէէսիա էթմէք թէշէպպիւսինտէ
տախի պուլունուրլար : Հաթթա պաղը ֆըր-

(*) Միջոցերի Հեռագրատան մուգթէպէս տիր :

գալար՝ անըն իլէ թապիւլէրի արասընտա պազը վասըթալար պուլունտուղունա ինանըրլար: Օ վասըթալարա Այապճատան ալարագ Պահ (գափու) թէամիյէ էտէրլէր: Իմամլարա տողրու խուսուսի հիւրմէթ թաշըյան ֆըրգալարտան պիրիսի Շէյխի ֆըրգասը արը: Եէթմիշ սէքսէն սէնէ մուգատտէմ անլէր Իրանտա զայէթ ֆաալ պիր հալտէ պուլունտուղար իտի: Անլէրին փիրի Հաճի Սաիա Քեազիմ Բաշթի, 1840 թաւրիսինտէ՝ Իմամին հագընտա զահիր օլաճաղընա տաիր քէնտի թապիւլէրինի գաւիլէն իգնա էյլէտի: Միւմաիլէյի 1843տէ վէֆաթ էյլէտի վէ էրթէսի սէնէ՝ անըն նութգլարընտա չօգ տէֆա հաղըր պուլունմուշ օլան Սաիա Ալի Մուհամմէտ՝ քէնտինին Պապ (գափու) օլտուղունու վէ պիլ ախըրէ վատ օլունան Իմամ օլտուղունու իտտիա էտիպ «նօգթա» (նօգթաի թէճէլլիյաթ) իւնվանընը ալտը: Անըն էամրիւ գըսա օլտու իսէ տէ, փէք ֆաալ պիր սո:րէթտէ իմրար էյլէտի: 1850տէ Թէպլիզտէ հիւքիւմէթ թարաֆընտան գաթլ էտիլտի: Օ քէնտինին եէնի պիր մէզհէպ մէյտանա կէթիրտիլինի վէ պէօյլէճէ քէնտինին սալթ Իմամ տէյիլ, անճագ Մովսէս, Իսա վէ Մուհամմէտ գապիլինտէն պիր փէյլամպէր իտիլինի իտտիա էյլէտի: Քէզալիք էն պէօյիւք փէյլամպէրլէրտէն մատուտ օլմագ իւզրէ «Ալլահըն թէճէլլիսի»նին հագընտա կէլէճէյինի փէյինէն պէյան էյլէտի: Միւմաիլէյի վէֆաթը թապիւլէրինին քէնտի հագընտաքի իհթիրամընը թէզէիա էյլէտի: Պիր գաշ մահալլարտա միւնագաշալար վուգու պուլուպ չօգլար պու իման ուղրունա շէհիտ օլտուլար վէ միւրշիտլէրի սիւրկիւն էտիլտի: Պէճանըն իտտիալարը Շէյխիլէր արասընտա փէք պէօյիւք պիր շիգաֆ հաաըլ էթտի, վէ Պահըն վէֆաթընտան պիր գաշ սէնէ սօնրա անըն թապիւլէրի արասընտա ֆըրգալար մէյտանա կէլտի:

ՔԻԼԻՍԵԼԵՐՏԵՆ

ՄԵՐՔԷՋԻ ԹԻՒՐՔԻԱ

ՄԻԻԽԹԷԼԻԹ ՄԷՃԼԻՍԻՆԻՆ ՐԻՓՕՐԹՈՒ

4.

Տիւնի. Թեգհնարար:

Սօն վագըաի միւլէլլիմէտէ շէհիա տիւշէն խըտմէթ լէֆիգլէրիմիգին զիքրի ճէմիլինին իւլգաաը՝ աիտ պուլունտուղարը Կիլկիա Գօնֆէրանսընը ֆէրիգէի մուգատտէսի օլտուղլէճլաէն շու պիր գաշ թէզքեարլարըն իճրասը ազիմ թէէսիրաթը գալպիյէ իչնտէ գարարկիլ օլտու:

(ա) Թեգհնար գաշը:

Ատանա, Սամանիյէ, Սայ կէշիա, Չայըր աղըր վէ Ճիհան քէնարընտա շէհիաէն մագթուլ տիւշէն 2 միսիօնէր վէ 28 չօպան, վաղը վէ մուրախսալարըն էտամիսի, մահալը մէմուրիյէթ վէ գաթլարընը՝ Գօնֆէրանսըն տէֆթէրինէ գաշըր Գօմիսիօնը մախսուս վասըթալար թազաիմ էտիլիպ հէյլէթի մէլքիւրէնին լիփօրթու պէրաի հիւրմէթ այագ իւզէրինտէ թասաղը վէ գապուլ էտիլտի:

(2) Թեգհնար Քիսալը:

Սէվկիւլիւ շէհիպէրիմիգին էօմր վէ կէլմէրինտէն չըգան խօշ լաիհալը հէր թարաֆա սաշմագ մագսէաի ալիսի իլէ անլէրին թէրճէմէի հալլարընը պիր քիթապ հալինտէ թապ ու թէմսիլի կէշէն սէնէտէն արլու էտիլմիշ օլուպ, մէլքիւր մէսէլէյի լուլէթ էտէճէք օլան զօմիսիօնը մախսուսըն թէրթիպ էթալիլ լիփօրթ գրաաթ էտիլիպ, տէրհալ իլէ պաշանըմասը արլու վէ գարարկիլ օլտու: Թէրճէմէի հալլարըն թահրիլի միւնասիպ ֆէրսլէրէ թէվաի էտիլիպ, 1912 սէնէսինին պիտայէթինէ գաաար անլէրին վաթպաալա թէպիմի թէնսիպ գըլընտը:

(3) Թեգհնար ֆիլիսալը:

Սամանիյէտէ մագթուլ տիւշէն շէհիպէր իլէ պիրլիքտէ աթէշէ գուրպան կիտէն Սամանիյէ քիլիտա պինասընը պէթէքար շէհիպէր նամընտա ինչաաը՝ կէշէն սէնէնին մուգարթէրաթընտան օլուպ, անա նաղարէթ էտէն գօմիսիօնտան անլաշլարընա կէօրէ 100 վրա գատար պիր մէպլալ թօլիանըլալ, պագիսի իլիւն տախի միւրէճաաթլար էտիլմիշ տիր: Մէլքիւր զօմիսիօնըն պէթէքար իլէ տէվամ էտիպ, լաղըմ կէլէն

թերթիպաթըն իճրա վէ իթմամը արգու էտիտի: Օլ սէպէպտէն կէրէք հէրլի վէ կէրէք էճնէպի տօսթլարըն պու մագսէտէ ճէօմէրտճէ հարարմ էթմէլէրի սուրէթ ի խուսուսիյէտէ արգու էտիտի:

4. Թեգֆեար քաչը. Սայ կէչիտ շէհիպէրի ի-չիւն տախի պիր թաշ րէքզ էթմէք արգու է-տիտիլ օլուպ, օլ մագսէտէ թային էտիլէն գօ-միսիօնըն ըիփօրթուհիտան անպաշլարընա կէօրէ, մահալ ք շէհատէթ հիւքիւմէթ գօնաղը օլտու-ղունտան օրատա պիր շէյ հափըրմասը զայրի միւմքին տիր: Պու միւնասէպէթլէ գօմիթէ արգու էթտի քի օլ թէզքհար թաշը Սիստէ րէքզ էտիլին: Լաքին թարաֆ ք աիկէրաէն շէհիպէրին պիր միւսթէմա իլէ ճիւմէսի Հա-ճընը օլմասը տէրմիյան էտիլիպ, օլ թէզքհա-րըն Հաճընտա ինչասը թալէպ էտիլիյինտէն մէսէլէնին միւթէլատար պէթէքրար գօմիսիօնա հէվալէ օլունտու:

ՄՈՒՍԱ ՏԱՂԵՆՍԱ

ՊԱԽԹԱՐԶ ԷՐՄԵՆԻ ՔԵՅՅԻԼԻ

Ճերիսէ ի Շարգիյէնին 7,814 նօմէրօլը նուս-խէսինտէ Մուսա տաղընտա պուլունան ալթը փարա Հայ քէօյլէրինտէ ֆագը ք հալ վէ սա-հիպիսիլիք հիւպիստէն բուհանիյէթ վէ թալիմ ու թէրպիյէնին սայքի մահվ օլմուշ, մէքթէպ-լէրի գափանմը վէ քիլիսալարըն տախի գա-փանմագ տէրէճէսինէ վասըլ օլմուշ իտիյինի սարզէ, Իզմիր, Իսթանպօլ վէ սաիր մէտէնի շէ-հիլլէրաէ պուլունան կէնճլէրին ճիւզի նօգսան-լարընը իքմալէ սայ էտէն միւհթէրէմ Ընկե-րուքիւնլարտան, ֆագիլէթլու բուհանլարտան, մէրհամէթի միլլէթիէրլէրանտան մէզքիւր քէօյ-լէրաէ բուհանի վէ ֆիքրի ճէհալէթին պէնալլէրի պլթընտա պուլունան կէնճլէրիսիլին ֆիքրլէրի-նի, օլտուն ճիւզի, թէնվիր էթմէք պապընտա մուսվէնէթ իսթիքհամ էտիլմիշ իտի: Պու պապ-տէ պամէսէրրէթ պէյան էտէրիմ քի միւրա-ճաաթըմըզ պիւսպիւթիւն նէթիճէսիզ գալմա-յուպ պարի Փրօթէսթան պիրատէրլէրիմիզ բու-հանի իշճիլէր կէօնտէրլիմիշ տիր: Պիր առէմին գօմշուսու զէնկին օլուրսա պիր կիւն օլուր զէնկինին խայրը ֆագիլէր տէ պուլաչըր, հա-խօս «Պիր աղաճըն կէօլկէսինտէ պիր գաչատէմ մէլճա պուլուր», մէշուր քէլամը ֆէհվասընճա ումարըզ քի պիզ Լուսաւորչականլար տախի պու քէօլկէտէն միւսթէֆիտ օլուրըզ:

Կէօրիւնիւյօր քի Ճերիսէ ի Շարգիյէտէքի պէնտիմիզի էն էվվէլ Փրօթէսթանթ պիրատէր-լէր օգուլմը աըրլար, վէ անա կէօրէ ուխուվ-վէթ ֆարլարը հագգընտա ույանմը օլարապ, ագտէմճէ միւհթէրէմ Բահնիւնաաա օգուտուգ-տան սօնրա շիմտի բայ իւլ այն տախի կէօրալէք քի, պու քէօյլէրաէն Եօղուն օլուգ քիլիսաաընա Պաա. Ինկիլիզիւն սէվգ էտիլմիշ տիր, հաթթա պուլնարտան մաաա դաաընլար արասընտա իշ-լէմէք իչիւն իքի դաաըն տախի թային օլուն-մըշ: Հէմ օգուլմըզ քի Մուսա տաղընտա Ին-ճիլի իչին թէրապըսը իչիւն Իսթանպօլլու պիր Բոււմ պիքատէր մահիյէ պիր Օսմանը իրաաը վատ էթմիշ, աըրֆ Մուսա տաղը իչիւն պարալժ Փրօթէսթանլար:

Աճէպա Մուսա տաղընըն պու փէրիլան հա-լընա աճըլըզ էէա ի մուսվէնէթինի ուզաթմագ էալընըզ Փրօթէսթանլարա՝ մը մախսուս աըր. Խայր, անճագ Ճերիսէ ի Շարգիյէնին մէզքիւր պէնտինի տահա հէր քէս օգուտաաը: Սապը էյլէ, զիրա «Սապը իլէ գօրուգ հէրլա օլուր», տէմիլէր:

Փրօթէսթանթ ճէմաաթը ագալլիյէթ օլուպ, մէքթէպլէրի վէ քիլիսէլէրի փարապ, Կիսթիլիք-լէր գարիյէմիլպտէ 20 խանէ գալմըշ իքէն քի-լիսէ վէ մէքթէպլէրի փարապ վէ կիթտիքճէ թէրապըզի էթմէքտէ տիր:

Լուսաւորչական ճէմաաթը պէօլլէք պիր էքսէրիյէթ թէնքիլ էտէր իքէն, քիլիսալարը սէր սէֆիլ վէ 3 սէնէտէն պէրու մէքթէպիլ. վարժապէս թէտարիք օլունտուգճա քիթապը հօգ, քիթապ ալալըմ, վագթ միւսաաաաէ էթմէզ, սըփարըշ էտէլիմ, իճապ էտէն մահալա միւրա-ճաաթ էտէրիլ, սէմէրէսիլ գալըր:

Աճէպա Հայ Լուսաւորչականլարտա Փրօթէս-թանթլարտա օլտուգու կիպի միլլէթ վէ մէզհէ-պէ սօլրու վագիֆէյնաալըզ հօգ մը: Աճէպա մաաաթի իզթիտարճա Լուսաւորչականլար Փրօ-թէսթանլարտան կէրի մի տիրլէր: Խրիսթիան սիյրէթինին միլլէթիմիլ էֆրաաընտա նէմաաը պապընտա մէրազ կէօսթէրէն չօլ տիյանէթիէր-վէր Բոււմ կիպի պիր էրմէնի տօսթ տախի Լու-սաւորչականլա՝ արասընտա հօգ մը տըր:

Էն զիյատէ քէտէրիմիզի միւճիպ օլան խու-սուս չու օլմուշ քի պիր Բոււմ խայրիսա՝ քէն-տի գանընտան օլմայան պիր ճէմաաթա մուս-վէնէթ էթմէյէ հիմմէթ էթսին տէ՝ քէնտի միլ-լէթինին բուհանի վէ ազլի թէգաաաթիւմի ի-

չիւն տիւշիւնիւ պէտքէն էտէն պիր ֆէտաքնար
Լուսաւորչական պուլունմասն:

Մագսէտիմ միլէթիմի ֆապ էթմէք տէյիլ.
ասլա՛, հաշալար օլուն, անճագ օլաքի պու
եօլ իլէ միլէթտաշարմը զայրէթէ թէշլիլ էթ-
մէյէ մուվաֆֆագ օլունում տէյու պու պիր
զաչ սաթըրըն Բահնիւնայա տէրճ օլունմասնը
արզու էյլէտիմ: Տօսթլար, մուվաֆֆագիյէթիմէ
սուա էտինիլ,

Ս.Բ.ՐԱՀԱՄ. ԲԱՀՆ. Տ. ԳԱԼՈՒՍՏԵԱՆ
1911 Օգոստոս 2/15 Նօղուհ-օլուգ

ՍՈՆ ԽԱՊԵՐԼԵՐ

ԽԱՐԻՃԻ

Զինտէ եէնի պիր իսեան պաշամը տըր:
Շանկիայըն զարպընտա Հուֆէ վիլայէթիննի մէր-
քէգի օլուպ Նանկցէ նէհրի իւզէրինտէ վազը
Վուչանիլ չէհրինտէքի ասքէրլէր արասընտա վա-
լի իսեան ալամէթլէրի կէօրէրէք, անլէրին տէօր-
տիւնիւ իտամ էտէր: Պունուռն իւզէրինէ աս-
քէրլէր աչըգտան իսեան էտիլ հիւքիւմէթ գօ-
նաղընը հագարար վէ վալի ֆիրար իլէ պիր
զըրհըլա իլթիճա էտէր: Ասըլար չէհրի զապթ
էտիլ իլէրի երիւիւյէրէք Հունքեանկտաքի հիւ-
քիւմէթ ճէպիսանէտինի վէ տարպիսանէյի տաթի
էլէ կէչիւրիլէր: Տարպիսանէտէքի 2 միլիօն թա-
գէլլիք կիւմիւշ քիւլէ տէ էյլէրինէ տիւշէր:
Փէքին հիւքիւմէթի էճնէպի զըրհըլարընն նէհր
պօլունա չէհրլէրտէ պուլունան էճնէպիլէրի մու-
հաֆագա էթմէլէրինն թալէպ էտէր իսէ տէ, ա-
սըլար էճնէպիլէրէ պիր զիյան վուգու պուրիս-
յաճաղընը թէէմին էտէրէք էճնէպի զըրհըլարը-
նըն միւտաթէլէ էթմէմէսինն թալէպ էթմիլէր:
Ֆիլվագը տա ըէիպէր կէրէք էճնէպիլէրի վէ կէ-
րէք ումում էհալիլի մուհաֆագա էթմէքտէ
տիրլէր: Ասըլարըն իտտիսաընա կէօրէ՛ պու հա-
րաքէթ Մանչու հիւքիւմէթի ալէյիլնտէ օլուպ,
պիւթիւն մէմէքէթտէ պուլունան ումումի պիր
հիսթին իւշարը տըր: Դանթօնտա վէ սաիր պէօ-
լիւք չէհրլէրտէ տէ իսեանըն զուհուր էտէճէ-
լինտէն գօրգուլույօր: Վէ պու հարաքէթին
1860տա վուգու պուլան Թէյիլինիլ իսեանը կիպի
վէիսիմ պիր չէյ. օլաճաղը զանն օլունույօր: Լա-
քին Ճաթիօնլուար՝ իսեանըն չօգ կէչմէպտէն
պասարըրլապիլէճէլինն իւմիտ էտիյօրլար: Ասը-
լար Հոհնգօյը տա զապթ էթմիլէր տիր: Էճնէ-

պի զըրհըլար Նանկցէ նէհրինէ կիրմիլէր տիր:
Փէքինտէքի միւթէպլէմ կէնճ Զինիլէր ասըլար
իլէ իլթիրաքտա տըրլար: Հաթթա ասըլար իւ-
զէրինէ սէվգ օլունան ասքէրլէր արասընտա
Մանչուլարտան պաշգասընն սատագաթընա վէս-
վէսէ էտիլմէքտէ տիր: Ասըլար Հանգօտա «Իս-
լահ օլմուշ հիւքիւմէթ» թէէսիս էտիլտիլինի ի-
լան էտէրէք էճնէպի զօնսօլարընա տալիս
մուհնէտէլէրին միւթէպէր թուլուրճաղընը վէ
Մանչու հիւքիւմէթինէ (Փէքինտէքի հիւքիւ-
մէթ) մուալէնէթ էթմէտիլլէրի միւտաթէճէ
էճնէպիլէրին հայաթը մուհաֆագա էտիլէճէլինն
պէյան էթմիլէր տիր: Ասըլարըն ըէիսի ճէնէրալ
Լի-Նուանկիւնիկ տըր: Հունգօտա պուլունան
Մանչուլար վէ ալիլէրի ասըլար թարաֆընտան
զաթլ էտիլմիլ տիրլէր: — Իրանըն ճէնուպին-
տէ ասայիլ թէէմին էտիլմէմիլ տիր: Շիրազ-
տա Սալլէտ-էտ-Տէվլէ իլէ Կալամ-իւլ-Միւլք
արասընտա միւշքիլաթ գուհուր էտէրէք ասայիլ
իլիպ էտիլմիլ, վէ Ինկիլիլ գօնսօլար Սալլէթ-էտ
-Տէվլէնն օրայը թէրք էթմէսինն թալէպ էյ-
լէմիլ տիր: Շիրազ իչիւն Ալա-էտ-Տէվլէ վալի
թային օլունմը իսէ տէ, միւշարիլէյն մէմուրի-
յէթ ի մէզքիւրէյի գապուլ էթմէմիլ տիր: Ին-
կիլիլ հիւքիւմէթի ճէնուպտաքի գօնսօլարթօլա-
րընը մուհաֆագա իչիւն զիյատէ ասքէր կէթի-
րէճէլինն իսպէր վէրմիլ, վէ Հինտիսթանըն
սիւվարի ալայընտան իքի՝ պէօլիւկէ Հոկ. 22տէ
Պօմպայտան հարէքէթ էթմէլէրի իչիւն էմր վէ-
րիլմիլ տիր: — Իրանլար իլէ Ինկիլիլլէրին
պիրպիլլէրլէրինն տահա էյի անպայապիլմէլլէրինէ
ուայ էթմէք իւզրէ, Լօնտրատա պիր ճէմիլլէթ
թէշլիլ օլունմը օլուպ, Իրան սէֆիլի պուհըն
ֆաթրի ըէիսի վէ Լօրա Լէմինկիլթըն ըէիսի տիր:
— Փօրթուկիպտէ Բօյեղիսքլէրին (զրալ թարաֆ-
տարանը) իսեանը նէ քէնտիլէրին կէօսթլէրտիլի
գատար վէիսիմ՝ նէ տէ հիւքիւմէթին պիլաթի-
տիլի գատար էհէմմիլլէթսիլ օլմայըպ, հիւքիւ-
մէթի պազը տէրէճէ մէշղուլ գլլաճագ գատար
մուհիմ օլմուշ տըր: Օփօրթօյը Բօյեղիսքլէր
տէյիլ՝ հիւքիւմէթ իշլալ էյլմիլ տիր: վէ ա-
սըլար քէնտի մէվգիլլէրինն թէրք իլէ Բաֆաննա
հուտուտընը կէչմէյէ մէճպուր օլմուշլար տըր:
Ինզըլապը մէյտանա կէթիլէն Դարպօնարթօյ
ճէմիլլէթի Բօյեղիսքլէրէ գարը երիւրիւմէյէ հիւ-
քիւմէթտէն ըուլսաթ իսթէմիլլէր, վէ հուտուտ
պօլունտա պուլունան պազը չէհրլէր էհալիսի
օրտուլա մուալէնէթ էթմէլիլ թէքիլիլ էթմիլլէր
իսէ տէ, հիւքիւմէթ պու նէվ մուալէնէթլէրէ

միւսթաճ օլմայրպ, քէնտի առքերիլէ պու իս-
հանը պատարարապիլէճէյնի պէյան էյլէմիշ տիր :
Աարլարըն պուլունատու մահալլար տաղի օլտու-
ղունտան ուֆագ թէֆէք միւսատէմէյերին պիր
միւստէթ տէվամ էտէճէյի զանն օլունամագտա
տըր : — Փանամա գանալընըն 1915 Յուլիս 1տէ
քիւշատ օլունաճաղը իլան էտիրմիշ իտի իսէ աէ,
Բէլա Մր. Թէֆթ հազընտա պիր միւսաաի-
պէթլէ իրատ էթաիլի պիր նութգտա, իլք սէֆի-
նէնին գանալտան 1913 Յուլիս 1տէ կէչէճէյնի
խապէր վէրմիշ տիր :

ԱԶԳԱՅԻՆ

Մուշ սանճաղընըն էրմէնի Եպիսկոպոսը թա-
րափընտան էրմէնի Փաթրիգ վէքեպէթինէ քե-
չիտէ օլունան պիր թէլէղրաֆնամէտէ՝ Իթալիա-
նըն թէճավուզը շէգավէթքեարանէսինսէն տօ-
լայը էրմէնի ճէմաաթընըն մուհաֆաղա ի վաթան
ուղրունտա մալէն վէ պէտէնէն հէր տիւրիւ-
ֆէտաքեարլըղա ամատէ վէ հիւքիւմէթին էմ-
րինէ մունթաղըր օլտուզլարը պիլտիրիմիշ տիր :
Փաթրիք վէքիլի մէզքիւր թէլէղրաֆնամէյի պիր
թագրիրէ լէֆֆէն Ատլիյէ նէզարէթինէ թագափմ
էթմիշ վէ օրատան տալիս մագաւմը սատարէթէ
իշարը քէյֆիլէթ օլունամուշ տըր : — էրմէնիս-
թան թարաֆլարընըն թէէմին ի առալիյի իչիւն
Խառն Ժողով թարաֆընտան պիր թագրիր թան-
զիմ էտիլիպ Տաիլիյէ նաղըրընա թագափմ է-
տիլէճէք տիր : Պու թագրիրաէ սօն այ զարֆըն-
տա վուզու պուլան 14տէն զիյատէ գաթլլար,
ճանիլէրին միւսագաթը զանունիլէյէ չարիւր-
մատըղլարը վէ պուլունտան հասըլ օլան միւսաաի-
պէթսիլիքլէր վէ գըթալ գօրգուլարը սէրահէ-
թէն զիքը էտիլմիշ տիր : — Բիլի թարաֆընտան
Կաթողիկոս ինթիխապընա մուրախխաա սէչիլմիշ
օլան տաղըգ Վարդապետ Երուանդ էֆ. Տ.
Մինասեանըն ինթիխապընը Խառն Ժողով ուզուն
միւզաքէրէտէն սօնրա, անըն Իգմիլլիտան թա-
րաֆընտան կարգադուրկ էտիլտիլի սէպէպտէն
ինթիխապը գապուլ էթմէյիպ ֆէսիս էյլէմիշ տիր :
Կաթողիկոս ինթիխապընա մուրախխաա հալընտա
Թէքիւր տաղընտան Թովմաս էֆ. Սահակեան վէ
Վալիսանթիմովհաննէս էֆ. Բաշաղնունի սէչիլմիշ
տիրլէր : — Կիլիկիա Կաթողիկոսը Փաթրիգխանէ
իլէ Կիլիկիա Կաթողիկոսպուլունըն ալագասը թա-
յին էտիրմէտիքճէ վէ Կիլիկիա Եպիսկոպոսա-
լընա Կիլիկիատան իտարիճոէ իճրա ի վազիֆէյէ
միւսաատէ էտիրմէտիքճէ Էջմիածին Կաթողիկոսը
ինթիխապընա իշթիրաք էտէմէյէճէյնի Փաթ-

րիգխանէյէ կէօնտէրտիլի պիր թանրիրաթտա
պէյան էտիլոր : — Հոկտ. 13 Ճիւմա կիւնիւ
տաաթ Յտէ Ազգ. Ժողով 49 աղա իլէ իճթիմա
էտիլ, Էքսէրիյէթ հաղըր օլմատըղընտան պիր
միւզաքէրէտէ պուլունամամըչլար տըր : Բիւզանդ
Պօղաճեան վէ Մ. Չէրազ էֆ. լէր Ազգ. Ժողով
աղալըղընտան իաթիֆա էյլէմիշ վէ իաթիֆա-
լարը գապուլ օլունամուշ տըր : Մ. Չէրազ էֆ.
պուլունտան պէօյլէ միլլի պիր խըտմէթտէ պուլուն-
մայրպ քէնտինի թէքմիլէն էտէպիլտիթ հասը
էտէճէյնի պէյան էյլէմիշ տիր : — Սէնէ զար-
ֆընտա Եօրթուլար միւսաաիպէթիլլէ Էրմէնի տա-
քէրլէրինէ 10 կիւն թաթիլ վէրլմէսի իչիւն
Փաթրիգխանէտէն Ատլիյէ նաղարէթինէ թագափմ
էտիլէն թէգքիրէ Հարալիյէյէ հէվալէ էտիլիպ օ-
րատան տա գապուլ վէ թատըղ օլունամուշ տըր,
Ֆաղաթ Էրմէնի Փրօթէսթան առքերլէրէ Եալը-
նըզ 3 կիւն թաթիլ վէրլմէճէք տիր, Խանի Կա-
ղանդ, Ծնունդ վէ Չատիկաէ : — Խըտէմաթը
մէարիֆիէրվէրանէսինէ մէպնի Նոյեմի Բէ-
լէկեան խանըմա իւչիւնճիւ թիւթպէտէն պիր
գըթա մէարիֆ նիշանը իթա գըլընմըշ տըր : —
Օրսուու առաջնորդարանընտան Փաթրիգխանէյէ
պիլտիրիլտիլինէ կէօրէ, արագի մէսէլէսինտէն
ղունուր էտէն պիր խուսուլմէթ նէթիճէսինտէ
Գարա քիրալ Չօգտամ գարիյէսինին քիլիսաաը
իչրազ էտիլմիշ տիր : — Մուշ թարաֆընտա
Ժանտարմա իլէ Բիւրտլէր ուրասընտա պիր միւ-
սատէմէ վազը օլուպ 3 Ժանտարմա մէճըուհ վէ
4 Բիւրա մագթուլ տիւշմիւշ տիր : — Օս-
մանիյէր Լոյսըն չարգի Անատօլու մուխապիլի
օրա աշվալը հազընտա չու Եօրտա պէյանը
էֆքեար էտիլոր : «Պիթլիս վիլայէթի էմիլիյէթ ի
ուսուլմիլէ նօզթա ի նաղարընտան փէք ֆէնա
պիր հալտա պուլունուլոր : Վանտա իսէ էմիլի-
յէթ տէնիլէն գաթիլէն Խօզ տըր : պուրալարտա
պիր առէմ Ժանտարմաաղ պիր Եէրէ կիտէմէզ,
պաղը Եէրլէրէ Խաղաչմանըն իմքեանը Խօզ տըր :
Էրմէնիլէրին արագի մէսէլէսի փէք մուհիւմ պիր
մէսէլէ տիր, վէ հիւքիւմէթ թէգլիյէ պուլը հալլ
էթմէլի տիր : Պու թարաֆլարտա Սալիտ պէյ
վէ Միլ Մհէ տէնիլէն ճանիլէր էնալիյէ պիրլէր
պէլա օլմուշ տըրլար : » — Չարասնճագտան
Փաթրիգխանէյէ վարիտ օլան պիր մէքթուպտա
օրա աշվալը չու Եօրտա թարիֆ էտիլիյոր : «Ար-
թը Թրթօտօքս տէյլ, Իսլամ պիլէ օլաճաղըգ,
հալըմըղա թէհամիւլ օլունամալ, տաիմա պիր
գըթալ տէհէթի ալթընտա Եաշայօրըղ, Վալի,
միւլթէսարըրթ, գաիմմագաւ, ճիւմէսի տէ գա-

լիմ վէ միւսթէպիտ պէյլէրի հիմայէ էտիյօրլար .
օնլարտա սէրպէսթճէ զուլմ վէ դատր եափմագ-
տա տէվամ էտիյօրլար : Պու սէպէպտէն հիւ-
քիւմէթ ի մանալլիյէ զուլմ ու գրթալը թէշվիզ
էթմիշ օլույօր : Հալ պու քի կէնճիւրիմիզ՝ գարը
վէ չօճուգլարընը թէրք էտէրէք , Ալպանիատա
միւտաֆաա ի վաթան ուզրունա գան տէօքէր-
քէն պուրատա անլէրին գարը վէ չօճուգլարը
գափու գափու տօլաչըպ պաչարընը սիննէնտի-
րէճէք պիր եէր արայօրլար , քէնտիլէրին խանէ
վէ արազիլէրինտէն մահրոււմ էտիլմիշ պուլունու-
յօրլար . մէշրութիլէթին պէրէքէթի , միւսալա-
թը պո՛ւ մը օլաճագ : — Թէրզեան Կաթողիկոս
պէյհինտէ էրմէնի Գաթօլիքլէր Ոսկերեան քի-
լիսասընտա պիր նիւմայիշ իճրա էտիպ , հազգ-
լարընը միւտաֆաա էտէճէքլէրինէ գարար վէր-
միշ տիլլէր : — Արմաշ վանքընըն մալը օլան
օրմանտան իսլամ քէօյլիլէր հէր կիւն 40—50
արապա օտուն քէսիլօրլար վէ հիւքիւմէթ պու-
նու մէն էթմէք իսթէմէյօր իմիշ :

Փ Ր Օ . Ճ Է Մ Ա Ա Յ Ը

Կիլիկիա իթթիհատընըն պու սէնէքի իճթի-
մաընտա Ատանա շէհիպէրի զիքրինէ պիր թէզ-
քեար քիթապը նէշր օլունմասը գարարլաշու-
րըլմը խտի : Պու խուսուստա քէնտիլէրէ իլլէր
հէվալէ էտիլմիշ օլան էֆէնտիլէրին քէնտի թահ-
րիրաթլարընը վէ ֆօթօյրաֆլարընը 1912նին
Յոււմարընտան էվվէ Այնթապա վեր . Յ . Գ .
Պիւլպիւլեանա իրապ էթմէլէրի թէքրար վէ
թէէյիտ էտիլիր : — Բիւթանիա Միւթիւնը
թարաֆընտան տախիլի թէպլիր ի պէշարէթ ի-
չիւն թային օլունան դօմիթէ պու հաֆթա աղտը
իճթիմա էտիպ , Պու Միւթիւն տափրէսինտէ
պիր սէյար միւպէշիր (չրՆիկ աւետարանիչ)
խաթիխտամ էթմէյէ գարար վէրմիշ տիր : —
Իզմիրտէն ալաղըմըզ պիր մէքթուպտա վեր .
Յ . Դընաճեան շէհր ի մէզքիւրտէ փէք մուվաֆ-
ֆագ պիր սուրէթտէ իչլէմէքտէ օլուուղու վէ
րուհանի խըսմէթլէր էնաաընտա գանէփալար
իչիւն ատէմ տէյիլ , տաէմլէր իչիւն գանէփալար
արանըմագտա օլուուղու հազըլմընը սըր : —
Հոկտ . 29ա միւսաստըֆ Կիրակի կիւնիւ էօյլէտէն
սօնրա Պէյ օլլունտա Ս . Երրորդուլիւն քիլիւ
սէսինտէ միւթէվլէֆա վեր . Ս , Իւթիւճեան ի-
չիւն պիր զիքրիլէթ իւրմէթի իճրա օլունաճագ
սըր : — վեր . Յ . Գ . Պիւլպիւլեան Անթաքիա
թարաֆընտաքի սէֆէրինտէն տէօնմիւշ օլուպ ,

պու եազընլարտա Ամանու տաղլարընտաքի քի-
լիսէլէրի զիյարէթ էտէճէք տիր : — Մարաշ
Շէքերտէրէ քիլիսէսինին չօպանը վեր . Ահարոն
Շիրաճեան պիր սէնէ թաթիլ խտիպ , պու միւտ-
տէթի թահալի իչիւն Իսգօչիանըն Նիւ Գօլէճ
նամ իմի իլահի մէքթպինտէ կէչիւրէճէք տիր :
Միւմալիլէյ՝ Սեպտ . 25տէ Մարաշտան հարաքէթ
էթմիշ տիր :

Տ Ա Խ Ի Լ Ի

Սալի . — Ահվալը ճարիյէտէ հիչ պիր թէ-
պէտաիւ վուգու պուլմամընը սըր , Թարապ-
լուսը դարպ մէսէլէսի հազընտա Պապը Ալի-
նին վէրմիշ օլուուղու սօն հօգթայա տիւվէլ ի
էճնէպիյէտէն պազըլարը թարաֆընտան ճէվապ
վարիա օլմուշ սըր : Մէզքիւր ճէվապարտա տէվ-
լէթլէր Պապը Ալինին տահա զիյատէ միւսաա-
տէքեարանէ տտօրանմասընը թալսիյէ էթմիշ
տիրլէր : Թարապլուս չէհրինին սու եօլարընը
վէ գույօլարընը իսթիրտաա էթմէք (կէրի ալ-
մագ) մագսէտիյէ ասաքիր ի Օսմանիյէ թարա-
ֆընտան իթալիանլար իւզէրինէ հիւճիւմար
վուգու պուլմընը իսէ տէ , իթալիա ֆիլօսուընը
թօփ աթէշի իւզէրինէ ճիւճիւմ էտէնլէր կէրի
չէքիլմէյէ մէճպուր օլմուշ տըրլար : Շէհրին իս-
թիրտաա իչիւն գաթի պիր հիւճիւմ թէրթի-
պաթը իճրա էտիլմէքտէ իմիշ : Թարապլուստա
թօփանմընը օլան կէօնիւլլէրէ էնվէր , Նիյազի
վէ էյուպ Սապրի պէյլէր գօմանտան թային
էտիլմիշ տիրլէր : իթալիանըն Մալիյէ նէգարէթի
մուհարէպէ ի հազըրէտէ սարֆ օլունմագ իւզրէ
500 միլիօն ֆրանք (25 միլիօն լիրա) թախսիս
էթմիշ տիր : — Գուվվէ ի իլլալիյէ թարաֆըն-
տան թարապլուսը Ղարապտա պիր թէլսիզ թէ-
լէրաֆ մէրքէզի թէշքիլ օլունմուշ , վէ թէյ-
յարէլէր (հալա մաքինասը) ճէլպ էտիլպ պիր
թէյյարէ մէյտանը ինչասընա պաչանմընը սըր :
Իթալիանլար հարաքէթ ի տաքէրիյէյի շէհր խու-
րիճինէ թէմտիա էթմէյէ պաչամըչար սըր : —
Թէվաասիւթ իւմիտլէրի թէքրարէն էքսիլմէքտէ
տիր : — Իթալիա մէմալիքինտէն մէմալիքի
Օսմանիյէ վիւրուտ էտէն էչուտան եիւզտէ
եիւզ կէօմրիւք սըրմասը թէգարրիւր էթմիշ
տիր : Պու մուամէլէ իլանը հարպ թարիխինտէն
իթիպարէն իթալիասան չըգմըն օլան էչեա
հազըրտա թաթալիզ օլունաճագ սըր : — Պուլ-
լարիսթան հիւքիւմէթինին հուսուտլարտա ֆաա-
լիաթըն ասքէրիյէտէ , վէ Գարաաաղըն տախի
Շգօտրա ճիւլարընտա պազը հազըրըզլարտա

պուլունտուղու խապեր ալընմը տըր: Տիւվէլի մուազգամ մուհարէպէի հազըրէ քանասընտա Պուլղարիսթանն պի թարաֆ տուրմաուր իչլւն նիմ րէսմի թավսիյէլէրտէ պուլունմը տըրլար: Պուլղարիսթան հիւքիւմէթի պունա ճէվապէն քէնսիւնին իթիլաֆճուլանէ նիյէթ փէրվէրտէ էյլէտլիյին, վէ հարաքեաթը սաքէրիյէսինն մուհարէպէի հազըրէ իլէ սլազատար օլմայըպ մահադ ինթիյաթ իչլւն օլտուղունը պէյան էթմիշ տիր: Թիւրք զաղէթալարը պու ճէվապէն մուգնի վէ ճիտոի օլմասըղը էֆքիւարընտա տըրլար: — Մէպուսան ինթիմաը ումումի ազտ էթմէյէրէք շիւպէլէրտէ միւզաքէրաթ ինրա էթմիշ տիրէր: — Իթթիհաս վէ թէրազըր ֆըրգաւընա մէնսուպ մէպուսար պիր մէճլիս ազտ էտիպ գապինէյէ տաիր միւզաքէրաթտա պուլունմը տըրլար: Պիր չօզ միւզապէնէյէրտէն սօնրա տիկէր ֆըրգալար իլէ իթթիֆազ հասըլ էթմէք իւզըրէ ինրա էտիլէն ճէհալէր պիր նէթիճէյէ կէլմէզաէն գապինէ հազընտա րէյէ միւրէնճաթ էթմէմէքլիյէ գարար վէրմիշ տիրէր: — Բրէտի ֆօնսիէ էթիւսիէն գուրասը քէչիտէ էտիլմիշ օլուպ, նօ. 392,335 (1886) վէ նօ. 681,889 (1903) 100,000 ֆրանք գազանմը տըրլար:

Զարչեկնպիհ. — Փարչաւեկնպիհ իշխունն ինթիմաը: Հէյէթի վիւքէլա տաիր կէլմիշ օլտուղը հալսա Սաիտ փաշա հէյէթի ճէտիտէնին իթիմատա նաիլ օլտուղու թագտիրտէ թագիպ էտէճէյի փրօղրամը գրաաթ էյլէտի: Էվլէլա՝ «Էլէնէվմէվէթի իշղալ էտէն մէսաիլի սիյասիյէյէ տաիր նազարիյաթըմըզաւն պաշլամազ լաղըմ կէլիր իսէ տէ, մալիւմիւնիզ տիր քի սիյասէթի խարիճիյէտէ կէրէք հալէն կէրէք իսթիզալէն մուվաֆֆազլիյէթ հա տուէմի մուվաֆֆազլիյէթ սիյասէթի տալիլիյէնին թէէսիլլէրինէ թապի տիր: Պունա պինաէն տիր քի տալիլէն իթթիլազ էյլէյէճէյիմիզ մէպէքի հարաքէթի սիյասէթի խարիճիյէ մէպէնէսինտէն էվլէլ պէյանա լիւզլիւմ կէօրտիւք» տէտի: Վէ պունտան սօնրա մէպէքի տալիլիյէնին հէր շիւպէսինէ միւթէալլիզ գըմմարը գրաաթ էյլէտի: Պաշլըմա վիլալէթ վէ էնվալը զայրի մէնգուլէ գանուկարընըն իպթիքամալ վէ թաթալիզ էտիլէճէյի, էսպալը միւսաաֆաաի վաթանըն թէէմին վէ պիւտճէտէ թէսարրուֆ (խտարէ) էտիլէճէյի, փաթէնթ վէրկիսի թէէսիսի, հիւքքեալըն թէէմին ի պիթարաֆի վէ իսթիզալը, ճէմաաթը ինթիմիյանիյէյէ պաթիշ էտիլմէշ օլան ֆէրմանպարըն մուհաֆազաւ:

սը, մէարիֆին վէ իուսուսա մէքեաթիպի իպթիտաիյէնին իալա՝ վէ թէրազգիսի, մէհաքիսի շէրիյէնին իալա՝ վէ թանգիսի, մազուլիյէթ վէ թէգաիւս մէսէլէլէրինին հիւսնի տուրէթլէ հալը, վարիտաթը վազըֆիյէնին թէգայիւսի, հօլ շմէնտըֆէր վէ գապլօլարըն (տէնիզ տլթը թէլէզրաֆ) փօսթա վէ թէլէֆօն խաթթլարընն թէգեհտինէ, արըճըրըզ վէ իփէք պէօճէքճիլիյին թէրվիճինէ չալըշլաճաղընը զիփր էյլէտիլէր: Պունու միւթէազըպ Թարապուսա մէսէլէսինէ տաիր խաֆի պիր ճէլսէ ազտ էտիլտի:

Փեննշիկնպիհ. — Մհարաւանըն 4իւննիւ ինթիմաը: Էօյլէնտէն սօնրա ֆարզը ֆըրգալար տաիրէ ի մախուսէլէրինտէ ազտը մէճլիս էտիպ միւզաքէրաթտա պուլունտուլար: Էքսէրիյէթ ֆըրգասը իլէ մուխալիֆիյն ֆըրգասը արասընտա պիր իթիլաֆ հուսուլի իչլւն սարֆ էտիլէն ճէհալէրտէն պիր սէմէրէ մէյտանա կէլմէմիշ օլմաղլէ սաաթ 4տէ մէճլիսի ումումի ինիգատ էթտի: Գապինէյէ իթիմատ րէյի վէրմէք մէսէլէսի խալըճա շէտիտ միւնադաշաթը մուճիպ օլտու: Գօզմիտի էֆ., Տօզ. Րիզա Թէվֆիզ պէյ, Ահմէտ Մահիր էֆ., Գարասօ էֆ. Էսէտ փաշա սէօյլէտիլէր: Գապինէյէ իթիմատ էթմէմէք իչլւն սէպէպլէր հալինտէ անլէրտէն 6 առէտինն սապըզ հէյէթի վիւքէլա ազաւընտան օլմասը, վէ ուզուպէթի հազըրէնին մահադ հէյէթի վիւքէլաի սապըզաւըն սուի խոտալէսինտէն հասըլ օլտուղու, չու հալտէ անլէրտէն պազըլարընն միւթթէհէմ վէ պազըլարընն թէրճիպէսիզ օլտուղու, անլէրին էհալի Սամանիյէնին հէփ ունսուրլարընը իհզար էտէմէտիյի, վէ չիմաիքի ինթիյաճ վէ մէվլէրիմիզին հէմ մէմէքէթիմիզին հէմ տէ Էվրօփա տէվլէթլէրինն իթիմատընա մալիք պիր գապինէ թալէպ էթմէքտէ օլմասը զիքը օլունտու: Էնճամ 60 րէյէ գարչը 125 րէյ իլէ գապինէյէ իթիմատ րէյի վէրլիմիշ տիր: — Իթալիանլար Թարապուստա պուլունա մէմուրիյի Սամանիյէտէն եէրլի օլանլարը ալը գօյուպ եէրլի օլմայանլարը իսրաճ էտիյօրլար իմիշ:

Միւսիւրի մեսուլ վէ սահիպի իմքիյազ
Յ. Գ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

Օ. ԱՐԶՈՒՄԱՆ ՄԱԹՊԱՍԸ

Տէրիսաատէ՞, Զազմագըրլար, Յակոբեան խան

ՆՕ 43 Ի Լ Ա Վ Է

20.07.1911, 25 ՀԱՍՏԵՄԲԵՐ 1911

Տ Ա Խ Ի Լ Ի

Ճիւնա. — Իթալիան ֆիլոսոփ Պէնկադի, Տէրնէ վէ Խուսմա չէհրլերինի թօփա թուրուպ Օսմանը ասքերլերինին չէտիս մուգավէմէթլերինէ ռազմէն գարայա ասքեր չըգարարազ մէզքիւր չէհրլերի գապթ ու իշղալ էթմիշ տիրլէր: Թարաֆէյնտէն խայլընա գայաթ վուգու պուլմուշ տըր: Ճիւնա էրթեպի. — Սատրազամ Սաիտ փաշանըն Հազգը փաշա գապինէսինէ տախիլ օլուպ տա էլիէվմ հէյէթ ի վիւքէլատա մէվգիլերինի մուհաֆազա էսէն նաղըրլար եէրինէ սաիր գէվաթ ինթիխապը իլէ մէշլու պուլունտուղու իշիտլիմիշ իսէնէ թաստըզ էաիլմէմիշտիր: — Կէճէ սաաթ պիր ռատէլերինտէ չէհրիմիլին էմին պէյ մահալլէսինտէ պիր աթէշ գուհուր էտիպ էթրաֆա սիրայէթլէ թապրիպէն 150 խանէ հանմըշ տըր: Եանան խանէլէրի գըսմը ազամը իսլամլարըն էվլէրի տիր: Անլէրաէն պէօյիւք փայը սիկուրթալը խիշ: Մէճմուր գարար 150,000 լիրա թախմին օլունուլօր: Ալէվլէրին Կէտիք փաշա վէ Գուսմապիու թարաֆլարընա տա սիրաէթ էտէճէլինտէն գուրգուլու իսէ տէ, օ կէճէ բիւզկեար պուլունմատըլընտան մէզքիւր մահալլէլէր եանկընտան գուրթուլուլար: — Հանիատա (Կիրիտ) մէճլիս ի միլլի իճթիմա էթմիշ տիր: Մէվճուտ մէպուսանըն ատէտի 98 իմիշ: Սապըզ ռէիս Մ. Կիրիաթիս ռէյասէթտէն իսթիֆա էտիպ եէրինէ մուխալիֆ ֆըրգատան Անտրէատաքիս 89 ռէյ իլէ ռէիս ինթիխապ օլունմուշ տըր: 9 իսլամ մէպուլար ռէյ վէրմէքտէն իսթինքեսաֆ էթմիշլէր տիր:

Փագար. — Հիւպը Ահմէր ճէմիլէթի Թարապուսը Դարպա 6 թապիպ վէ 16 խասթա պագըրընտան իպարէթ պիր հէյէթ կէօնտէրմէյէ գարար վէրմիշ տիր: Մէզքիւր հէյէթ ինթիմալէն Թուռուզ թարիգիլլէ կիտէճէլլէր իմիշ. — Մէճլիս ի վիւքէլա Բուսիա Յարընը խօշամէտի իշին Լիվատիայա պիր հէյէթ ի մախսուսէ կէօնտէրմէյէ գարար վէրմիշ վէ մէզքիւր հէյէթի տէ թայլին էթմիշ տիր: Իշիտիլիլինէ նազարէն Գ. Նորատունկեան էֆ. մէզքիւր հէյէթէ ռէիս թաֆին օլունմուշ իսէ տէ միւշարիլլէյի թէքլիֆ ի մէզքիւրիւ ռէտտ էյլէմիշ տիր:

Փագար էրթեպի. — Իթալիա հիւքիւմէթինին ազտը միւսապահա չէրաիթինի հալի օլմազ իւզլէ տէվ-

լէթ ի Օսմանիլլէյէ եէնի պիր իւշքիւնաթմ վէրէճէյի ռիվայէթ էտիլլիօր: — Տէպրէտէ (Թարապուս) պուլունան նիզամիլլէյէ մէնսուպ հէփ գապիթան իթթիհատ վէ Թէրազգը ճէմիլլէթինէ աթիտէք թէլէլլարաֆը քէշիտէ էթմիշ տիրլէր: «Գուտրէթ վէ նուֆուգուլունուգու օրտուլա պօրճուսուլունուգ: Պիզ սիզէ գարչը իթիմատ կէօսթէրաթ, վէ էսէֆա քի սիզ իթիմատըմըր սու ի իսթիմալ էթտիլիլ: Պիսաէն ալէյի պուլունան պէօյլէ օրտուլուն մուսվէնէթինտէն մահրում պուլունաճազսընը: Էլիէվմ հիւքիւմէթին միւսպթէլա պուլունտուգու պիւհրանըն մէսուլլիլլէթի սիզէ աիտ տիր: Պու կիւնտէն իթիպարէն ճէմիլլէթտէն ալըլտըրըմըր իլան էտէրիլ: Էնսալը աթիլլէ մէզարլարըմըրաքի քիթապլէլէրի օգուտուգլարընտա վաթանըն մուգատտէրաթը պիր գէման նա էհլլէրին եէտլէրինէ թէվաթի էտիլմիշ օլաուղունու կէօրէճէլլէր տիր»: — Գօսօվա վիլլայէթինտէ մէվճուտ ասքէրի գապիթլէր ճիւմէթէն իճթիմա էտիպ սիյասի ֆըրգալարտան հէր հանկընը իտարէ ի հիւքիւմէթտէ պուլունուր իսէ պուլունսուն, գաթիլլէն գարընմամազա վէ պուլունտան սօնրա հիշ պիր ֆըրգա ի սիյասիլլէյէ մէնսուպ օլմալարազ սըրթ վէզաթի ի ասքերլլէ իլէ իշթիլլալ էթմէյէ իթթիֆազ էյլէմիշ օլտուգլարընը մազամը սէտարէթէ վէ Հարալլէ նէզարէթինէ պիլսիրմիշ տիրլէր: — Նահիլլէր մէրքէլի իթթիլազ օլունան գարիլլէր էհալիսինին ինթիյաճաթը մահալլիլլէյէ մուգլթաղի քէրէսթէլլի պիլա ռէսմի միրի օրմանլարտան ալապլլէճէլլէրի շուրա ի տէվլէթ գարարըլլէ օրման նէզարէթինէ թէպլիլլէ էտիլմիշ տիր: — Մանասթըրտան թէլէլլարաֆիլ պիլտիրիլտիլլինէ կէօրէ չէհրի մէզքիւրտէն էլալիսանա կիսէն փօսթայա էզգիյա հիւճիւմ էտէրէք փօսթատա մէվճուտ օյան 27,000 լիրայը ղասպ էթմիլլէր տիր: Հայտուլար փօսթայը վուրտուգտան սօնրա էլալիսան միւթէսարըրըլընա «Էլալիսան չէթէսի ռէիսի գալիուսան Սափօթ» իմզալը պիր վարազա կէօնտէրէրէք քէյֆիլլէթի հիւքիւմէթէ խապէր վէրմիշ տիրլէր:

Մեճլիս ի Մեպուսան: Ծիւնի իճթիմատա 38 ատէտ թէզքէրէ վէ լաիհա ի գանուլլիլլէր օգուլունուպ էնհիւմէնլէրէ հէվալէ էտիլմիշ տիր: Պունլարը միւթէաղիպ թէքրար Հազգը փաշա գապինէսի ալէյիլլէնէ թագսիմ էտիլմիշ օյան թագրիւր հազգընտա խայը միւսպահատէն սօնրա վէրլիլլէն գարար մուճիպինճէ մէզքիւր թագրիւր հուգուրտա գրաաթ օլունուպ էքսէրիլլէթ ի արա իլէ իքլիսի չիւպէյէ հէվալէ էտիլմիշ տիր:

Պունտան սօնրա Թէշվիզ Ի սէնայի նիզամնամէ-
սինին միւղաքէրէսինէ պաշանմը տըր: Աթի-
տէքի մատտէ (12նճի) օգունուպ էնճիւմէնէ հէ-
վալէ օլունմուշ տըր: «Միւլէսսէսաթ Ը սընայիէ-
նին կէրէք մէվատտ Ը իպթիտայէսինին կէրէք
մամուլաթընըն թէէմին վէ թէսհիլ Ի նապը զըմ-
նընտա ըուլսսաթ Ը բէսմիյէ իլէ ինչա օլունա-
ճադ թարիզ վէ սէմիր Էօլ վէ հավաթ թէլ կի-
պի սապիթ վէսաթ Ի նապիլէ իչիւն մուգթաղի
պիլ ումոււ ալաթ վէ էսէվաթ վէ լէվաղիմին
մէմալիք Ի էնէպիլէսէն ճէլպի հալինտէ կէօմ-
րիւք բէսմի իսթիֆա օլունմայաճաղը կիպի վէ-
տաթի Ի նապիլէ Ի մէվքիւրէ իչիւն մուգթաղի
արաղի խալիլէ Ի միրիլէ տաթի մէճճանէն վէ-
րիլէճէք տիր:» Բէշվալիք 13իւնճի մատէ պէրվէճհ
Ի զիյր օգունուպ գապուլ օլունու: «Տախիլ Ի
մամուլաթըն ֆիյաթը՝ աշնի մամուլաթ Ը էնէ-
պիլէ ֆիյաթընտան օ/ 5 ֆապա օլա հիւքիւմէթ
քէնտի ինթիյաճաթը իչիւն մամուլաթ Ը տաթի-
լիլէյի թէրճի հտէճէք տիր: Մամուլաթ Ը մէգ-
քիւրէ հիւքիւմէթին թալէպ էթալի միգտար-
տա պուլունմասա պիլէ նօգսանը խարիճաթէթէ-
տարիք էտիլմէք իւզրէ մէվճուտու գապուլ օ-
լունաճաղ տըր:» — 14իւնճիւ մատտէ օգունուպ
պիր աղ միւղաքէսէսէն սօնրա թէտգիզ օլուն-
մաղ իւզրէ էնճիւմէնէ կէօնտէրիլտի: Մէվքիւր
մատտէ պէրվէճհ Ի աթիլտիր: «Վիւքէլա Ի տէօլ-
լէթ վէ Այան վէ Մէպուսան ազալարըյէ 2,000
ղուրուշ վէ օնտան զիյատէ մաաշ ալան ումոււ
մէմուրիյնի միւլքիլէ վէ իլմիլէ վէ իւմէրա վէ
էրքանըն աւքէրիլէ գանունուն թարիլ Ի նէշրին-
տէն 3 այ նիհայէթինէ գատար վէ 1,000 զու-
րուշ իլէ 2,000 զուրուշ արասընտա մաաշ ալան-
լար տաթի 6 այ նիհայէթինէ գատար վէգաթի
բէսմիլէնին էսնա Ի իֆասընտա եւրի միւլէսսէսա-
թ Ը սընայիէ մամուլաթընտան էլպիսէ թէտա-
րիք էթմէք մէնպուրիլէթինտէ տիրլէր:» Պու-
մատտէյէ գալը կէթիլիլէն իթիրազլար մէմլէ-
քէթիլմիլտէ մէվճուտ միւլէսսէսաթ Ը սընայիէ-
նին էլան ինթիյաճաթա քեաֆի միգտարտա էլ-
պիսէ թէտարիք էտէմէյէճէքլէրի վէ մահու-
լաթ Ը տաթիլիլէ թիւճճարլարընըն պու մէնպու-
րիլէթտէն իսթիֆա էտէրէք փէք ֆահիշ ֆիյաթ
թալէպիլտէ պուլունաճաղարը ինթիմալը սէրա
էտիլմիլ տիր: Իքինճի ճէլէնին իպթիտասընտա
մէճիլտէ էքսէրիլէթ պուլունմայարազ իքինճի
չիւպէյէ մէնսուպ 50 գատար մէպուսալարըն Հազ-
զը փաշա գապիլէսի հազզընտա քէնսիլէրինէ
հէվալէ էտիլմիլ օլան թազրիլին միւղաքէրէսի

իլէ մէշղուլ պուլունտուգլարը անյալըմը վէ
պունուն իւզէրինէ պաղը մէպուսլար՝ մէմլէ-
քէթին հալը հարպտա պուլունտուգու սէպէպտէն
Մէճիլի Մէպուսանըն իճթիմալար ազալ էթմէսի
տօլրու օլմատարընը վէ չիւպէլէրտէ միւղաքէ-
րաթիլ իշթիլալ էյլէմէք տահա միւլնապիլ օլա-
ճաղընը տէրմիլան էթմիլէր իսէ տէ, էքսէրիլէթ
մէվքիւր իֆատաթըն պէյիլնտէ պէյանը էթ-
քեար էթմիլ օլմալլէ պէթէքրար Թէշվիզ Ի սէ-
նայի նիզամնամէսինին միւղաքէրէսինէ պաշ-
անմը տըր:

Սօն 3 կիւն զալիլընտա (համա օլուն) շէն-
րիմիլտէ գօլէրա վուգուաթը զուհուր էթմէմիլ
տիր: — Իգմիր միւլթէպէրանը իլէ բուէսա ի բու-
հանիլէսի պէլէսիլէ տալիլէսինտէ թօլիլանըպ պէ-
լէտիլէ բէիսինին թէլիֆի իւզէրինէ՝ պիլա թէֆ-
րիզ Ի ճին ու մէղհէպ հէր Սամանընըն 5 սէնէ
միւտտէթլէ էմաք վէ թէմէթթիւ վէրկիսի տէ-
րէճէսինտէ տօնանմա իչիւն իանէ վէրմէլէրի գա-
րարաշտըրըմը տըր: Գարարը մէվքիւր՝ Մէճիլ-
Ի Մէպուսանըն թտալիլիլէն աղ էտիլէճէք տիր:
— Ապալիլ Համիտին մապէյնճիլէրինտէն ֆիրա-
րի Փաիզ պէյ՝ պունտան պիր գաշ կիւն ազալմ
չէհրիմիլէ կէլիլ Պէյ Օղլունտա պիր հօթէլէ էն-
տիլի գապըթաճա խապէր ալընըպ անը տէր-
տէսթ էթմէք իւզրէ հօթէլին գափուսունա պէքճի
վազ էտիլիլ իսէտէ Փաիզ պէյ օրատան տիշարը
չըգմալ: Պունուն իւզէրինէ պիր գօմիլտէր հօ-
թէլէ կիտէրէք անըն փօլիս միւտիլիլէթինէ կէլ-
մէսինի թալէպ էտէր: Փաիզ պէյ՝ «Պէն մարտ 31
վազըրասընտան էվվէլ պուրատան կիթմիլիլ, հիչ
գապահաթըմ Էօգ տըր:» տէյէ միւտէֆաա է-
տէր իսէտէ, նիհայէթ տէրտէսթ վէ թէվ-
գիֆ օլունուր: Փաիզ պէյ Տիվանը Հարպա
սէվգ օլունուպ մէվքիւր հէյէթ թարաֆըն-
տան Բօտօսա սիւրկիւն էտիլմիլ տիր: — Ի-
թալիա հիւքիւմէթի թարապուսա թէյյարէ-
լէր (հավա կէմիսի) կէթիլմիլ տիր: Եիւզ
պաշը Փիտցա թէյյարէ իլէ սէյյահաթ Ը հա-
վալիլ իճրա էտէրէք մահալի Արապլարը տէհ-
չէթ վէ թէաճիւպէ զարգ էթմիլ տիր:
Անիլթ թէյյարէտէ խարիզ իւթ թապիա պիլ
գուլվէթ պուլունտուգուտու զանն էտիլօլար:
— Սաիտ փաշանըն՝ Ալման թէէսիլինէ մանի օլ-
մազ իւզրէ պիր Պալգան իթթիֆազը թէշթիլ
էթմէք նիլէթինտէ օլտուղու վէ միւլարիլէյին
պու թէչէպիլսիւնտէ մուվաֆիազ օլմազ իչիւն
ինկիլթէրա, Ֆրանտա վէ Բուսիայա միւլէճաթ-
տա պուլունմուշ իտիլի սէօյլէնիլօր: Պու միւ-

նասիակէթ իլէ Իսկիլթէրրա վէ Ֆրանսանըն Իս-
լահաթ Ը տախիլիյէ Իչիւն գուլանըմազ իւզրէ
50 միլիօն իրա իգրազ էտէճէքլէրի տախի րի-
վայէթ օլունմազտա տըր: — Մուհարէպէ Ի հա-
լըրէ սէպէպիլնաէն պազը շէրլէրտէ ազիմ պիր
պիւհրան Ը թիւճճարի հիւքմ սիւրմէքտէ տիր:
Փրօթէսթօ էսիլէն պօնօյարըն վէ իփլասիյէթլէրին
ատէտի թէքէսսիւր էտիյօր: Սէլանիք թիւճճար-
լարը Մօրաթօրիւն (պօնօ եւ փօլիշալարըն վա-
սէսինի ուզաթմազ) թալէպ էթմէք իւզրէ հիւքիւ-
մէթէ միւրէճաաթ էթմիշէր իսէ սէ մէշքիւր
միւրէճաաթ ըէտա էտիլմիշ տիր: Պու խուսուս-
տա սուհուլէթ իթասը Իչիւն հիւքիւմէթին միւ-
տախէլէսինի թալէպ էթմէք մազսէտիյէ Մէճ-
լիս Ի Մէպուսանա տախի թագրիւրէր վէրլիմիշ
իսէ տէ՝ սէմ Ի իթիպարա ալընմամը տըրլար:
— Կրէպէնօ Բու մէրիսաախանէսի թարաֆըն-
տան Ֆէնէր Փաթրիզխանէսինէ վարիտ օլան պիր
թէլէզրաֆնամէնին պէյանընա կէօրէ, Կրէպէնօ
միտրապոլիտի 2 խատէմէլէրիյէ Զիւսօփ քէօյիւ
պուրպիլնաէ պիր չուզուրտա մազթուլ պուլուն-
մուշ տըր: Պու խապէր Բումար արասընտա
ազիմ հէյէճանը մուճիպ օլմուշ տըր: Զանն օ-
լունսուզունա կէօրէ պու ճինայէթ պիր թիւրք
չէթէսինին էսէրի տըր: Իսթանպօլըն պիւթիւն
Բու մազալէթալարը Բու մ ճէմաաթընըն հիւ-
սիյաթընա թէքճէման հալընտա պու ճինայէթ-
տէն սուլայը պէյան Ը էսէֆ էտիյօր վէ հիւքիւմէ-
թին պու աշվալա չարէսազ օլմասըն թալէպ էյ-
լէյօրլար:

Կիլիկիա հէվալիսինաէ իւմն ու ասայիլին
մուհիլէլ օլուզունա տաիր տէվէրան էտէն շա-
լիաթ իւզլէրինէ, Փաթրիզխանէ թարաֆընտան
մէսէլէ պա թէլէզրաֆ Ստանա վէ Մէրսին Սուաթ-
նուդարանընտան իսթիֆաար էտիլիպ, չայիաթըն
էսասըզ վէ սուի թէֆէհիւմ հէթիճէսի օլու-
ղու անլաշըմը տըր: — Պիր ըշվայէթէ կէօրէ
Վան թարաֆլարընտա էն մէշուր գաթիլ օլան
Սաիտ՝ թագիպաթ Ը չէտիսէ նէթիճէսինաէ Աճէ-
միսթանա ֆիրարա մէճպուր օլմուշ տըր: —
Թաշրատան կէլէն միւհթաճ թալէպլէրէ թախսիս
էտիլմէք իւզրէ վարիտաթ իսթիհաալը Իչիւն
Խաւն Ժողով ակթիսէքի գարալարը վէրմիշ տիր:
Ա. Միւմքին իսէ Եօանէսընըն վասիյէթինին
իրասընտան պիր հիւզի գըսմընը պու մազսէտ
գուլանմազ: Բ. Միւսգեալ, Ագաֆնուր Հա-
յուհեազ վէ Դպրոցասէր Տիկնանց չիւքէթլէրինին
զիյաֆէթ վէ սաիրէտէն հասըլ էթիլի վարիտա-
թըն 5 ինի անլէրին ըրգասըլէ իսնէ հալընտա

պու մազսէտէ ալմազ: Գ. Սանասարեան մէք-
թէպի հէյէթ Ի խարէսինաէն Ս. Փէթրապուրի-
տաքի քիլիսէլէրին հոգաթարձուքիւնընտան, վէ
Մըսըրն Բարեգործական Միութիւնընտան սէնէվի
100 իրա ալմազ: — Էրմէնի Գաթօլիքլէրին
Փաթրիքի թէրգեան՝ Բօմասա ճէմ էյլէտիլի
Սինօգտա 9 վարդապետի եպիսկոպոս ձեռնադրեալ
էյլէմիշ տիր: — Էրմէնիսթան թարաֆլարընտա
ճինայէթ վէ էմիլիէթսիզլիլին քէմաֆիւս սապըզ
տէվամ էյլէմէքտէ օլուղու վարիտ օլան խա-
պէրլէրտէն անլաշըմը:

Ինկիլթէրրա վէ Մըսր. — Կէչէն կիւն Իսկիլ-
թէրրանըն պու արատա Մըսըրը գաթիլէն իւ-
հազ էտէճէլինէ տաիր պիր չայիա գուհուր էտիպ
պու խապէր էվրօփա պօրաալարընա ազիմ հէյէ-
ճանը մուճիպ օլմուշ իտի: Պու չայիա Պէրլին-
տէն հէյէթ էտիպ պիր գաշ կիւն մէվսուգ պիր
խապէր կիպի թէրազըր օլունտը իսէ սէ, Իսկիլ-
թէրրանըն հարիճիյէ հաղըրը ըէսմէն անը
թէքիլիպ էյլէմիշ տիր: Կէօրիւնիւյօր քի
Իթալիանըն թարապուլուր զապթ էթմէյէ գալ-
գըշմաը իւզլէրինէ պազը զազէթալար Մըսըր,
Կիրիտ, Մաքէտսիտ վէ սաիր մահալարըն հա-
սիպինէ տաիր պէյան Ը էֆքեայր էթմէքտէ պու-
լունմուշար, վէ պօրաստա ֆիյաթլար իւզլէրին-
տէ թէէսիր իչլէթմէք իսթէյէն պազը քիմէլէր
անը մէվսուգ խապէր կիպի հէյը էթմիշ տիր-
լէր: Պու միւնասիպէթլէ Մըսըրըն չու կէչէն 30
սէնէլիք միւտտէթաէքի իգթիսաաթի հալինէ տաիր
Տէյիլ թէրգիւրաֆտա ակթիսէքի մալիւմաթ վէ-
րլիմիշ տիր: 1883տէ, Խանի Իսկիլթէրրանըն Մը-
սըրա կիրալիլնաէն պիր սէնէ սօնրա Մըսըրըն
պօրճու 96,457,000 ինկ. իրա իտի, քի պունա
ֆաիլ վէ մէսարիֆի 4,268,000 Իսկիլիզ լի-
րասընա պալիլ օլույօր իտի: 1910տա մէզ-
քիւր պօրճ 89,151,060 իրալա թէնզիլ էտիլմիշ վէ
ֆաիլ վէ մէսարիֆ 3,358,000 իրա օլմուշ տըր:
Պու սէնէ զարֆընտա պօրճտան 2,000,000 լի-
րա տանա թէնզիլ էտիլէճէք տիր: Շու հալտա
սէնէտէ 1 միլիօն իրա իգթիսաա էտիլէպիլմիշ
տիր: Պունտան մասա աիկէր 9,009,000 իրա-
լըզ պիր իսթիգրազ թէտիյէ էտիլմիշ, 8,255,000
լիւրալըզ պիր իսթիգրազ 206,260 իրալա էտիլ-
րիլմիշ: Մըսըրըն իսպիճի թիճարէթի տէ խէյիլ-
ճէ թէրազըր էթմիշ տիր: 1910տա իտիսալաթ
23,553,000 ինկ. լիւր վէ իրաճաթ 28,944,000
լիւր օլմուշ տըր: 1875տէ Լօրտ Պէքնաֆիլիս
Սուէլիշ գանալընտան 4,000,000 լիւրալըզ սէնէ
ալմը օլուպ, չիմաի մէշքիւր սէնէ 35,000,000
լիւր. իրա գըլմէթինաէ տիր:

Հազար փաշա աղյուսիսէ քաղաքիւ. — Թարապուլուս Դարպ մէպուսարը Մահմուտ Նաճի վէ Սաադդ պէյէր թարաֆընտան Հազար փաշանըն պիր տիվանը ալիաէ մուհաքէմէսինի թալէպ էթմէք իւզըն միւշարիլէյն վէ Դապինէսի ալէյնիստէ Մէճիս ի Մէպուսանա պիր թազրիթ թագտիմ էտիլմիշ խոխինի էվլէրէն զիքը էյլէմիշ իտիք: Մէքըրիւր իթհամնամէնին խիւլասաար պէրվէճն ի աթիտիր: Թարապուլուս Դարպ վէ Պէնկաղինին էլտէն կիթմէսի իլէվաթմանը աղիլ քէնտի միւլքինին պիր բուպուսու, 2 միլիօնա գարիպ էվլատընը, աէվլէթ՝ Աֆրիգասաարի հաքիմիլէթինի, մագամը խէլաֆէթ իսէ Աֆրիգա գըթասընտաքի 90 միլիօնլուգ խալամ իլէ րապըթմ ի մատտիլէսինի զայիպ էտիյօր: Պուսուսն սէպէպի գըսմէն սուի իտարէի սապըգատա արանմալը իսէ տէ կէշմիշտէն քեսմիլէն սարֆը նապարէ Հազար փաշա գապինէսինին իտարէ ի սապըգատա պիլէ կէօրիւմէյէն տիւշիւնէսիլլիքէր, զաֆլէթլէր վէ աթալէթլէրինի թատատ էտէճէյլ: 1. Թարապուլուս Դարպ վէ Պէնկաղինին իսթիւլասընա կէօղ տիքմիշ օլան տիւշմէնլէրիմիլիթէտիշի (գօրգուլմագ) իլիւն օրալարտա սուրէթ ի տարիմէտէ էֆրատ, մուհիմմաթ վէ էրզազ պուլունտուրուլմաար: Տէվր ի սապըգատա պիլէ օրալարտաքի գուվվէ ի պէրրիլէ մէվճուսու 35—40,000 տէն նօգսան օլմալ իքէն պու կիւն 5,000 տէն նօգսան պիր մէվգիլէ էնտիրիլտի: 2. իլալգըմը մէմէքէթլէրինի պու կիպի թէճավիւլզաթտան սիյանէթ իլիւն ախը րաաքէր մուամէլէսինին թաթպիլգի պապընտա տէֆաթլէ միւրէճաաթ էթտիլէր, վէ պու միւրէճաաթտա էնճամ գապուլ էտիլիպ 326 պիւստէսինէ իտիպ էտիլմիշ իսէ տէ պու պապտէ փէք ճիւզի պիր իճրաաթ, օտա 4 այ էվվէլ, վուգու պուլտու: էսնանա տախիլ օլան էֆրատ 16,000 իքէն պուսարտան հալընը 3,400 նէֆէր ալընտը: 3. Տէվր ի սապըգատա վիլայէթին միւստէֆասաթ իլիւն իճալը հալտէ էնալիլէ թէվլի օլունմագ մագսէտիլլէ օրատա պուլունտուրուլան 40,000 ի միւթէճավուլ մարթին վէ չինայարը թիւֆէնքլէրի հէնի սիւթէմէ թէպտիլ էթմէք վէսիլէսիլլէ ալընըպ հէրինէ օ միգտարտա սիլան հէթիշտիլլիմէտի: Ենի իսթիւնքեսմաթ հալըմաարգատան մատա, մէվճուլար տա թամիր էտիլմէտի: 4. Իթալիանլարըն պու գըթալարա կէօղ տիքտիլքլէրի վէ էր կէճ անլէրի իսթիլայա թէշէպպիւս էտէճէքլէրի պիր հիւքիւմէթ ի իճրալիլէ տէյիլ, չօճուգարճա պիլէ մալիւմ իքէն օրատա

պէօլլէ պիր հալին վուգուլինտէ հէրիլէրին պաշնա կէշիպ անլէրէ գօմանտա վէրէպիլմէք իւզըն լիսանը մահալլիլի վէ արաղինին անվալը թապիլլէ վէ տաքէրիլլէսինի պիլէն գապիլթլէր պուլունտուրուլմաար էնէմ իքէն օ պիլարէլէր քէնտիլլէրինէ տէլալէթ էտէճէք աթիլլէրտէն մահրում պրազըլտըար: 5. Պէօլլէճէ էպապը միւստէֆասաթ վէք նագըս օլան պիշարէ խալգ 4 սէնէտէն պէրու ֆէվգ էթ թէսավվուր չէտիտ պիր գըթըլըպ միւպթէլա օլտուղու վէ պու պապտէ փէք չօգ սէֆալար՝ կէրէք թահրիլի կէրէք չիֆահի միւրէճաաթլարտա պուլունտուլմուշ վէ Հազար փաշա իլէ գապինէսինին էքսէր էքքեսնը մէքըրիւր ինթիլաճը թատարգ վէ իթիրաֆ պուլլուրմուշ օլտուգարընա րազմէն անլէրէ պիր մուսվէնէթտէ պուլունտուլմաար: 200,000 տէն գիյատէ նուֆուս պիլ մէճպուրիլլէ թունուս վէ սալիր հէրլէրէ հիճրէթ էթտիլլէր վէ 3 այ իլինտէ 514 քիշի աճըգտան վէֆաթ էթսի: 6. Պու նագիք մահալլարտա իսթիլտամ էսիլէճէք մէմուրիլին ի միլքիլէսին պէնէմէնալ լիսան վէ անվալը մահալլիլէյէ վագըթ զաթլարտան վէ հաթթա պապը հէրլէրտէ էչրաֆը մահալլիլէտէն օլմաար իճալ էտէր իքէն, պուսլար հէրինէ անճագ պիր թագըմ միւլթէմիլլէր թային էտիլտի: 7. Պէօլլէ նագիք պիր զէմանտա Թարապուլուս վալի վէ գօմանտանըպ պրազըլար: 8. Հազար փաշա Բօմա սէֆարէթինտէ պուլունտուղու հէնկեսմաթ իթալիանլարըն Թարապուլուս հազընտա պէսլէտիլլէրի էֆքեսարը հազընտան թէտգիլգ էտիպ պիլմիշ օլմաար վէ օնա կէօրէ տագիլգ պուլունմաար իճալ էտէր իքէն էվրօլտաաքի սէֆիրլէրիմիլլին էօթէյէ պէրիլլէ տաղըմաարնա միւսաաաէ էտիլտի: Իշթէ՝ մէքըրիւր գապինէ Թարապուլուս վէ Պէնկաղիլի աաքէրսիլ, սիլահըլ, գապիլթսիլ, վալիսիլ, գօմանտանըպ, գալիլիէսիլ վէ փարաարը, աճ վէ սէֆիլ պրագարագ իթալիայա թէրք ու թէպիմ էյլէմիշ տիր: Պիլ Մէճիս ի Մէպուսանը իշպու ֆէրեստըմըլլէ իֆա ի վալիֆէյէ տավէթ էտիլօրուլ:

Միւսիւր ի մեսուլ վէ սահիպ ի իմիլլալ
Յ. Գ. ԳՐԻԳՈՐԵԱՆ

Օ. ԱՐՁՈՒՄԱՆ ՄԱԹՊԱԱՍՐ

Տէրիսատէն, Չագմագընար, Յակոբեան խան